24-мĕш çул тухать. Хакĕ 15 пус.

1941
МАЙ
31
ШАМАТКУН
126 (5841) №

Чăваш Коммуни

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

Актив—ертсе пырас ĕçĕн тĕрекĕ

Предприятине ертсе пырас ĕçре производствăллă-хуçалăхлă актив пысăк вырăн йышăнса тăрать. Пирĕн партипе правительство çак активăн пĕлтерĕшне çĕклесе пыма кирли çинчен яланах астутарăççĕ. Ун çинчен партин XVIII конференцийĕ усăмлă та ăнланмалла директивăсем парса хăварчĕ.

Наркоматсенче, заводсемпе фабрикăсенче, транспортра, хуçалăхлă организацисенче производствăллă-хуçалăхлă актива тăтăшах пухни кирлĕ. Вăл вырăнти работниксен, инженерсемпе техниксен, стахановецсен опычĕсемпе лайăхрах усă курма тата критикăпа самокритикăна анлăн сарса яма пулăшать.

Социализмлă хуçалăха ертсе пырасси çăмăл мар, вăл питех те кăткăс ĕç. Унсăр пуçне предприяти мĕн тери хăвăрттăн та ытларах ÿссе пысăкланать, руководителĕн обязанноçĕ те, унăн ответлăхĕ те çавăн чухлех ÿссе пырать, ертсе пырас ĕç те йывăрланать. Паллах, активпа тачă çыхăну тытмасан, вăл çыхăнусене кулленех тĕреклетсе пымасан, хуçалăха ăнăçлăн ертсе пыма, партипе правительство йышăннă решенисене пурнăçа большевикла кĕртсе пыма питех те хĕн.

Ленин çапла вĕрентнĕ: рабочисемпе хресченсене вĕрентме кăна мар, тата вĕсенчен вĕренме те пултаракан руководительсем çеç чăн-чăн руководительсем-большевиксем пулма пултараççĕ, тенĕ. Кунпа пĕрлех пирĕн хăшпĕр хозяйственниксене Сталин юлташ сăмахĕсене астутарни те кирлĕ. «Чăнахах та,—тенĕ Сталин юлташ стахановецсен Пĕтĕм Союзри пĕрремĕш канашлăвĕнче,—миллионшар ĕççыннисем, рабочисемпе хресченсем ĕçлеççĕ, пурăнаççĕ, кĕрешеççĕ. Çав çынсем усăсăр пурăнманни пирки, пурăнса тата кĕрешсе, вĕсем пысăк практикăллă опыт пухни пирки кам иккĕленме пултарĕ? Çак опытран ютшăнса тăракан руководительсем чăн-чăн руководительсем-большевиксем пулма пултарайманни пирки иккĕленме пулать-и вара?».

Предприятисенчи тата хуçалăхлă организацисенчи активăн пĕлтерĕшне çĕклени, вĕсене парти ретĕнче тăракан активистсене кăна мар, беспартийнăй активистсене те анлăн явăçтарни çĕнĕ çитĕнÿсем тума тата хуçалăхри мĕнпур ĕçе лайăхлатса пыма кирлĕ майсенчен пĕри пулса тăрать. Актив вăл—ертсе пырас ĕçĕн тĕреклĕхĕ. Пуриншĕн те паллă, производствăри кĕçĕн командирсен, инженерсемпе техниксен, стахановецсен кăмăл-шухăшĕсене, вĕсен пуян опычĕсене хисепе илмесĕр мăнкăмăлланакан руководитель пурпĕрех бюрократла тутăхпа витĕнет, ун пек руководитель пушанса юлать, вăл пĕтсе ларать.

Партин XVIII конференцийĕ хыççăн республикăри чылай предприятисенче производствăллă-хуçалăхлă активăн канашлăвĕсене ирттерчĕç. Пирĕн хаçатăн виçĕмкун тухнă номерĕнче «Большевик» заводри активăн канашлăвĕ çинчен материалсем пичетлесе кăларнăччĕ. Калас пулать, завод руководстви çак канашлăва ирттерме начар мар хатĕрленнĕ.

Инженерсемпе техниксем, цех начальникĕсем, бригадирсем, стахановецсем заводăн тăватă уйăхри ĕçне тĕплĕн тишкерсе тухнă. Актив заводăн резервисемпе ресурсĕсене шута илсе, çурçул планне срокчен тултарса, продукцин хăйне ларакан хакне 4 процентран кая мар чакарма, ĕç тухăçлăхне икĕ процент ытла ÿстерме, планран ирттерсе темиçе вуншар тонна тоннида туса кăларма май пуррине палăртнă.

Актив хыççăн тепĕр куннех парти тата профсоюз организацисем, производство командирĕсем актив йышăннă решенисем çинчен рабочисене ăнлантарса панă. Завод коллективĕ пĕр кăмăл-шухăшлă пулса, çурçул планне виçĕ кун малтан тултарма обязательство илнĕ. Завод график тăрăх пĕр тикĕс ĕçлесе пырать, производствăллă плана кашни кунах 105—109 процент тултарать.

«Ростлавхлеб» трестĕн производствăллă-хуçалăхлă активĕн канашлăвĕ те лайăх иртрĕ темелле. Стахановецсем, инженерсемпе техниксем, предприяти руководителĕсем трестăн çитменлĕхĕсене хытă критиклерĕç, çăкăр пĕçерекен промышленноçăн ĕçне лайăхлатма çул уçса паракан паха сĕнÿсем пачĕç.

Улатăрти паровозсем юсакан заводра актив канашлăвне лайăх хатĕрленсе ирттереççĕ. Активра пăхса тухма лартнă ыйтусене тĕплĕн те лайăх сÿтсе-яваççĕ, вĕсем тăрăх конкретлă решенисем йышăнаççĕ, вĕсене çийĕнчех пурнăçа кĕртсе пыраççĕ. Ахальтен мар ĕнтĕ, завод халь ăнăçлăн ĕçлесе пыма пуçларĕ.

Хăшпĕр çĕрте производствăллă-хуçалăхлă актив канашлăвĕнче парткоференци йышăннă решенисенчен тухса тăракан уйрăм ыйтусене — учет ĕçне лайăхлатас, оборудованисене çĕнетес, материалсене перекетлес тата ытти çавнашкал ыйтусене сÿтсе-яваççĕ. Çĕмĕрле комбинатĕнчи парторганизаци çитес кунсенче изобретательсемпе рационализаторсен канашлăвне ирттерет. Сĕнтĕрвăрринчи судоверфьре активистсем пулăшнипе токарнăй станок, механизированнăй сверло тунă, вĕсем ĕç тухăçлăхне темçие хут ÿстерме май туса хунă. ВКП(б) Чăваш Обкомĕпе Чăваш АССР Совнаркомĕ пуçарнă тăрăх, çак кунсенче чугунçул работникĕсен тата хуçалăхлă организацисен руководителĕсен канашлăвĕ пулса иртрĕ.

Задача çакăнта тăрать: производствăллă-хуçалăхлă актив пĕлтерĕшне пĕрмаях çĕклесе пымалла. Актив канашлăвĕнче лартнă ыйтусене тĕплĕн тата лайăх сÿтсе-явни, вĕсем тăрăх йышăннă решенисене пурнăçа кĕртсе пыни кирлĕ. Актив ирттерме хатĕрленес пулать, канашлура сÿтсе явма тăратнă ыйту çинчен темиçе кун малтан активистсене пурне те пĕлтермелле. Докладчик хăй хускатнă ыйтăва тарăннăн, уçăмлăн çутатса пама тивĕç.

Анчах чылай фактсем пачах урăххи çинчен калаççĕ. Уйрăм предприятисенче актив пухăвне васкавлăн, ситĕлĕклĕ хатĕрленмесĕр ирттереççĕ. Ун пек чухне предприяти руководителĕ уйăхри е кварталти ĕçсем çинчен кĕскен каласа парать те, производствăри кĕçĕн командирсен информациллĕ отчечĕсене итленипех канашлу ĕçне вĕçлет. Кун пек фактсем Куславкка, Çĕмĕрле комбиначĕсенче тата ытти çĕрте те пулкаларĕç. Актив канашлăвне çакнашкал ирттернинчен нимĕн усси те çук.

Актив канашлăвне формишĕн кăна ирттернине пăрахăçа кăларас пулать. Канашлусем ĕçлĕ обстановкăра, шавсăр, критикăпа самокритика анлăн сарăлса кайнă обстановкăра пулса иртмелле. Кашни активистăн кăмăл-шухăшне, унăн сĕнĕвĕсене пур енчен те виçсе пăхни кирлĕ.

Хăшпĕр предприятисенче пĕрмаях пĕр пек ыйту—пĕр-пĕр тапхăрти ĕçсен итогне сÿтсе яваççĕ. Ку вăл актив рольне хĕснипе танах темелле. Технологи дисциплинине çирĕплетесси, техникăна çĕнетсе улăштарасси, отчетпа учет тата планировани ĕçĕсене йĕркелесси, продукци пахалăхне хăпартса, унăн хăйне ларакан хакне йÿнетесси тата çавнашкал ытти ыйтусене актив канашлăвĕнче уйрăмăн сÿтсе-явни кирлĕ. Кирек мĕнле ыйтăва та канашлура сÿтсе-явма тăратиччен, ăна активистсен вăйĕпе тĕплĕн тĕрĕслесе тухас пулать. Çакă вăл ыйтăва унăн пĕтĕм анлăхĕпе çутатса пама пулăшать.

Пирĕн предприятисен тата хуçалăх организацисен руководителĕсем хăйсен кулленхи ĕçĕнче активпа çывăххăн тăрсан, производствăри кĕçĕн командирсен, инженерсемпе техниксен, стахановецсен пуян опычĕпе анлăн усă курсан, паллах, завода, е фабрикăна, пĕтĕм хуçалăха ертсе пырас ĕçе те темиçе хут лайăхлатма пултараççĕ. Актив вара, чăн-чăнах партин XVIII конференцийĕ кăтартса панă тивĕçлĕ вырăна йышăнĕ.

Республика уйхирĕсенче

Çуракине пысăк ăнăçлăхпа вĕçленĕ колхозсенче

ШАХАСАН. Районри чылай колхозсем çуракине ăнăçлăн ирттерчĕç. Атнашри Киров ячĕпе тăракан колхозра кăçал вăтам шутпа кашни гектартан 120 пăт тĕштырă туса илессишĕн кĕрешĕве анлăн сарса пыраççĕ. Колхоз тĕштырăсене 6 кун хушшинче пысăк пахалăхпа акса пĕтерчĕ. Колхозниксемпе колхозницăсем ăмăртса ĕçленипе хăйсен нормисене кунсеренех ирттерсе тултарса пычĕç.

Çуракине хăвăрт ирттерес çĕрте агитациллĕ-массăллă ĕç пысăк вырăн йышăнса тăчĕ. Колхозсемпе ялсоветсен руководителĕсем хăйсем агитаторсем пулса ĕçлерĕç. Партипе правительство колхозниксене ĕçшĕн хушса тÿлесси çинчен йышăннă постановленипе хавхаланнă колхозниксемпе колхозницăсем çуракинче пысăк хастарлăхпа, тухăçлăн ĕçлерĕç.

Атнашри территориллĕ пуçламĕш парторганизаци ялсовета кĕрекен колхозсене тивĕçлипе ертсе пычĕ. «Соревнование» колхозра çураки мĕнле иртсе пыни çинчен коммунистсен пухăвĕнче ятарласа ыйту лартса сÿтсе-явнă. Пуху колхозра сеялкăсемпе, туртăм вăйĕпе çителĕксĕр усă курнине палăртнă, колхоза пулăшма уйрăм коммунистсене çирĕплетнĕ. Çапла ĕçленипе «Соревнование» колхоз та çуракине ултă кунта вĕçлеме пултарчĕ.

Хыçалкасри «Трактор» колхоз тĕштырăсене пысăк пахалăхпа, пилĕк кун хушшинче акса пĕтерчĕ. Коммунистсем хăйсем пример кăтартса ĕçлерĕç. Парти членĕ Е. Никифоров юлташ сеялкăпа акмалли нормăна кунсеренех тултарса пычĕ.

Чкалов ячĕпе тăракан колхоз икĕ çул каярах районра юлса пыракан колхоз шутланнă. Иртнĕ çулта колхоз начар мар ĕçлерĕ, вăтам шутпа кашни гектартан 17 центнер ытларах тĕштырă туса илчĕ. Кăçалхи çуракине те колхоз чаплăн ирттерчĕ, тĕштырăсене тăватă кунта акса пĕтерчĕ. Агротехникăн ытти мероприятийĕсене те вăхăтра пурнăçа кĕртсе пынă. Ыраш калчисене сÿреленĕ, 10 гектар çине лартма çĕрулми вăрлăхне яровизациленĕ, ирхи çĕртме сухи тума тытăннă.

Парти членĕ П. Александров ертсе пыракан «Майăн пĕрремĕш», парти членĕн кандидачĕ Николаев ертсе пыракан «Большевик» тата ытти нумай колхозсем çуракине лайăх ирттерчĕç.

Халĕ ĕнтĕ çураки вĕçленчĕ. Колхозсен умĕнче тата пысăк задачăсем тăраççĕ. Уйри тырпулсене пуçтарса кĕме кăтартуллăн хатĕрленмелле.

В. ЧЕРНОВ.

Ирхи çĕртме сухи тума тытăннă

ЕТĔРНЕ. Кăташри «Пионер» колхозра çураки вăхăтĕнче уйра 12 агитатор ĕçлерĕ. Вĕсем колхозниксене ВКП(б) Обкомĕпе Чăваш АССР Совнаркомĕ «Ялхуçалăх ĕçĕсене кăтартуллă ирттернĕшĕн тата пысăк тухăçлă тырпул туса илнĕшĕн пама куçса çÿрекен Хĕрлĕ ялав тăвасси çинчен» йышăннă постановленине ăнлантарса панă. Кашни бригадăрах 4—5-шер номер стена хаçачĕ тухнă. Вĕсем колхозниксен ĕç дисциплинине çирĕплетме, социализмлă ăмăртупа стахановла движенине анлăн сарса пыма, ĕç тухăçлăхне ÿстерме пулăшнă. Стена хаçачĕсем стахановла ĕçлекен колхозниксен опычĕсене çутатса тăнă.

Колхозра агитаци вăйĕ питех те пысăк. Агитаци ĕçне витĕмлĕ туса пыни çуракине 6 кун хушшинче вĕçлеме пулăшрĕ. Уйрăм бригадăсем тĕштырăсене 4—5 кун хушшинче акса пĕтерчĕç. Комсомолец Ф. Кольцов юлташ ертсе пыракан бригада колхозниксем хушшинче ĕçе тĕрĕс организациленĕ пирки çуракине 4 кунта вĕçлерĕ. Сеялкăсемпе ĕçлекенсем А. Михайловпа И. Константинов юлташсем 13 ретлĕ сеялкăпа кунне 7-шер гектар акас вырăнне 9-шар гектар акнă. Çавăн пекех сухалакансемпе сÿрелекенсем те пысăк тухăçлăх кăтартса ĕçленĕ.

Халĕ колхоз çĕрулми лартмалли вырăна сухалать, ирхи çĕртме сухине тума тытăннă.

Н. ЦВЕТКОВ.

Пахча-çимĕçсене хăвăртрах лартмалла

КАНАШ. 1941 çулта Канаш районĕнчи колхозсен 247 гектар çинче пахча-çимĕç туса илмелле. Вăл шутран ир пулакан купăста 8 гектар, каярах пулакан купăста 67 гектар, помидор 22 гектар, хăяр 60 гектар, кишĕр 18 гектар, тутлă кăшман 22,3 гектар, сухан 28 гектар, арбуз тата дынясем 22 гектар лартмалла.

Паянхи куна колхозсенче пахча-çимĕç культурисенчен кишĕр, тутлă кăшман тата сухан 40 гектар акнă. Асăннă культурăсене чылай колхозсем акнă та ĕнтĕ. Асхвари «Красное пламя», Юманзарти «Красный Октябрь» колхозсем юлса пыраççĕ, ку колхозсенче пахча-çимĕç вăррисене перекетлемесĕр акнă. Ворошилов, Молотов ячĕпе тăракан тата «III пятилетка» колхозсенче пахча-çимĕç тăвас тĕлĕшпе ĕçлекен бригадăсене тивĕçлипе организацилемен, лашасемпе ĕç хатĕрĕсем уйăрса паман. Ворошилов ячĕпе тăракан колхозăн пахча-çимĕç тăвас тĕлĕшпе ĕçлеме уйăрнă колхозник Малов кишĕр акмалли вырăна сухалама лаша ыйтнă, ăна лаша паман.

Ямановăри Доронин ячĕпе тăракан, Шаккăлти «Искра» колхозсем тутлă кăшман тата сухансем акас тĕлĕшпе пит те кая юлнă.

Кăçал пахча-çимĕç культурисене пур колхозсен те çителĕклĕ туса илме тăрăшмалла. Купăста, помидор лартас, хăяр акас вăхăтсем иртсех кайман. Кишĕр, тутлă кăшман, сухан лартас плансене тултарман пулсан, вĕсен вырăнне хăяр акмалла, помидорпа купăста лартмалла. Кашни колхозăннах пахча-çимĕç акма палăртнă плана пĕтĕмпех пурнăçламалла.

Агроном С. ГРИГОРЬЕВ.

Коммунист ертсе пыракан бригадăра

СĔНТĔРВĂРРИ. Машинно-тракторнăй станцинчи çиччĕмĕш бригадăна иккĕмĕш çул ĕнтĕ ВКП(б) членĕ Д. Ермолаев юлташ ертсе пырать.

Çуракине тухиччен Ермолаев бригади хăй çумне çирĕплетсе панă тракторсене тата вĕсенчен кăкарса ĕçлемелли машинăсене тепĕр хут тĕрĕслесе тухнă. Трактористсем «СТЗ-НАТИ» тракторпа 800 гектар, «У-2» тракторпа 400 гектар сухалама хăйсем çине обязательство илсе, пиллĕкмĕш бригадăна социализмлă ăмăртăва чĕннĕ.

Çиччĕмĕш бригадăри трактористсем çураки пуçланнăранпах ăмăртса ĕçлеççĕ. Г. Аванский, С. Трофимов трактористсем тракторпа сухаламалли нормăна кашни сменăрах ирттерсе тултараççĕ. Е. Иванов, М. Нарзыков юлташсем трактор сеялкисемпе 11 гектар вырăнне 20-шер гектар акаççĕ.

Ермолаев юлташ ертсе пыракан çиччĕмĕш бригада ăмăртса ĕçленипе çураки вăхăтĕнче пĕрремĕш вырăн йышăнса тăрать. Çураки планне тултарас патне çывхарнă.

Г. ЗАКАМСКИЙ.

Вăйлă тырпулшăн кĕрешеççĕ

КАЛИНИНО. Çĕньял Явăшри «Синьял» колхоза тĕштырăсене кĕске срокра тата пысăк пахалăхпа акса пĕтернĕшĕн республикăри Хисеп хăми çине кĕртнĕ. Колхозниксемпе колхозницăсем çакăншăн пит те хавхаланчĕç.

Вăйлă тырпулшăн кĕрешес ĕç вăйлансах пырать. Халĕ колхоз техникăллă культурăсене те акса пĕтерчĕ. Çĕрулми, кишĕр, кăшман таврашсене лартса пĕтернĕ. Хĕвелçавăрнăш акас плана та тултарнă.

Кĕрхи калчасене хăй вăхăтĕнче пĕр хут сÿрелесе тухнă хыççăн, халĕ минераллă удобренисемпе тата тислĕк шывĕпе апат параççĕ.

А. СНЕГИРОВ.

Ĕç дисциплини япăх çĕрте

УЛАТĂР. Вăйлă тырпул туса илесси çуракине чи кĕске срокра тата пысăк пахалăхпа вĕçленинчен килет. Анчах, Çĕнĕ Айпеçри «Правда» колхоз членĕсем çакна ăнланса илмен пулас. Ĕç дисциплини начар пулнă пирки çураки чăсăлса пырать. Уйра ĕçлекен колхозниксем ĕç нормине тултарассишĕн кĕрешмеççĕ. Çавнашкалах ĕçе кая юлса тухаççĕ, каçхине вара ирех ĕçлеме пăрахаççĕ.

Хăшпĕр колхозниксем кăнтăрлаччен ĕçлеççĕ, кайран пачах тухмаççĕ. Илюшкинпа Лысков колхозниксем ĕçрен пăрăнса çÿреççĕ. Час-часах сеялкăсем икшер-виçшер сехет ĕçлемесĕр лараççĕ..

Çураки кая юлса пыни ĕçе тĕрĕс организацилеменнинчен килет. Кунта звеносем тунă, анчах вĕсем хут çинче кăна шутланса тăраççĕ. Колхоз правленийĕ тата бригадирсем енчен звенопа ĕçлессине хакламанни курăнать. Колхозăн 543 гектар çинче тĕштырă акса хăвармалла пулсан, ку вăхăтчен 135 гектар кăна акнă.

Ялта культурăллă вăй сахал мар, комсомолецсем те пур. Анчах вĕсем колхозниксемпе колхозницăсем хушшинче массăллă-ăнлантарулла ĕçсене туса пымаççĕ. Агитаторсем уя тухмаççĕ, вĕсем партипе правительствăн решенийĕсене ăнлантарса памаççĕ. Стена хаçачĕсем те йĕркеллĕ тухни çук.

Колхозниксем хушшинчи дисциплинăна çирĕплетмелле, тĕштырăсене хăвăрт акса пĕтермелле.

Ф. СОРОКИН.

М. В. Фрунзе ячĕпе тăракан, Ленин орденлă Хĕрлĕ Ялавлă Çар Академине вĕренме илме пуçланă. УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: Академине вĕренме кĕрекенсем, Совет Союзĕн Геройĕсем (сылтăмран сулахаялла) — капитан Василий Иванович Москвин, старший лейтенант Леонид Ильич Бубер тата старший лейтенант Антон Степанович Грисюк.

А. Межуев фото-ÿкерчĕкĕ (ТАСС).

Чугунçул работникĕсемпе хуçалăх организаци руководителĕсен канашлăвĕ

КАНАШ. (**Хамăр корр.**). Кунта чугунçул работникĕсен тата хуçалăх организаци руководителĕсен канашлăвĕ пулса иртрĕ. Канашлу чугунçул станцисемпе чугунçул тăрăх грузсем турттаракан организацисем мĕнле çыхăнса ĕçлени çинчен сÿтсе-яврĕ. Çак ыйтупа малтанах канашлу Канаш станци начальникĕ Галушин, Улатăр станци начальникĕ Соколов тата Вăрнар, Йĕпреç вăрманпромхозĕсен директорĕсем Сазановпа Федоров юлташсен доклачĕсене итлерĕ.

Вагонсемпе лайăх усă курманни, простойсем пулни, грузсене кирлĕ-кирлĕ мар чухнех хире-хирĕçле турттарни чугунçул транспортне те, çавăн пекех хуçалăх организацисене те нумай сиен кÿрет тата ĕçре пысăк чăрмавсем тăвать. Вăл çитменлĕхсене пĕтерес тĕлĕшпе партин XVIII конференцийĕ татăклă кăтартусем парса хăварчĕ. Конференци хыççăн сахал мар вăхăт иртрĕ, вагонсемпе усă курассине лайăхлатма вăхăт пулнă. Анчах ĕçсем халĕ те начар тăраççĕ-ха. Ун çинчен канашлура тухса калакансем тĕплĕн каласа пачĕç.

Канаш станци урлă грузсем илсе тăракан çавăн пекех грузсем тиесе яракан организацисем питех те нумай. Вĕсенчен чи пысăккисем: вагонсем юсакан завод, заготзерно тата топливо склачĕ. Станци лайăх ĕçлесси, пуринчен ытларах, асăннă организацисенчен килет. Анчах хальхи вăхăтра вĕсем грузсем тиес тата пушатас тĕлĕшпе хăйсен обязанноçĕсене япăх пурнăçа кĕртсе пыраççĕ. Вагонсене вăхăтра пушатман е тиемен пирки простойсем тăваççĕ. Ку вара хуçалăх организацисене те, чугунçул транспортне те убыток кÿрет. Çапла, кăçал 4 уйăхра заготзерно простойсемшĕн 6 пин тенке яхăн, вагонсем юсакан завод 50 пин тенкĕ ытла штраф тÿленĕ. Топливо складĕнче те простойсемшĕн штраф тÿлесси чакмасть. Заготзерно юлашки вăхăтра вагонсем илме заявкăсем пама та пăрахнă. Çавăн пирки вара заявкăсем илме станци начальникĕн заместителĕне çÿреме тивет.

Хирĕçле перевозкăсене те пĕтерменха. Март уйăхĕнчен Канашран Шупашкара хăяр турттарса кайнă. Халĕ ĕнтĕ Шупашкартан Канаша хăяр илсе килеççĕ. Сĕтел-пукансем тăвакан фабрика йывăç материалĕсем Шупашкартан турттарса килет. Çав вăхăтрах Канашран çавăн пек материалсенех урăх çĕре яраççĕ.

Улатăр тата ытти станцисенче те простой пулнишĕн штраф тÿленисем сахал мар пулнă. Чугунçулĕ те вагонсем вăхăтра тăратманнишĕн хуçалăх организацийĕсене сахал мар штраф тÿлет.

Асăннă фактсем пурте тенĕ пекех чугунçул станцисемпе хуçалăх организацийĕсем таччăн çыхăнса, килĕшсе ĕçлеменнинчен килеççĕ.

Канашлура чугунçул станцисемпе хуçалăх организацисем хушшинчи çыхăнăва çирĕплетсе, вĕсен пĕтĕм ĕçне пĕр технологи процесне пăхăнтарас тĕлĕшпе паха сĕнÿсем пулчĕç. Вĕсене пурнăça кĕртни паха результатсем пама пултарать.

Чугунçул çинче çирĕп йĕрке тăвассишĕн кĕрешетпĕр

Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ чугунçул транспортне йĕркеллĕ ĕçлеттерес тĕлĕшпе татăклă решенисем йышăннă. Чугунçул транспорчĕн юлса пыма нимĕнле сăлтав та çук. Кашни разъездăн, станцин, депон хăйне панă плана тивĕçлĕн тултармалла, поездсене çирĕп график, расписани тăрăх çÿретмелле.

Пирĕн станци коллективĕ хăй умĕнче тăракан задачăсене мĕнле пурнăçласа пырать-ха? Апрель уйăхĕнчи плана эпир грузсем тиес енĕпе 100 процентчĕпех тултартăмăр. Лини çинче çирĕп йĕркелĕхшĕн кĕрешни курăнать, стрелка хуçалăхĕ те лайăхланса пырать. Партин XVIII конференцийĕ йышăннă решенисене пурнăçлассишĕн кашни рабочи кĕрешет. Ăна уйрăмăнах Май уявĕ умĕнхи ăмăртура тунă хăшпĕр результатсенчен курма пулать. Акă, составительсенчен апрель уйăх планне Швецов юлташ 144 процент, Подуздиков юлташ — 136 процент, Евстропов юлташ 122 процент тултарнă. Калас пулать, вĕсем халĕ те начар мар ĕçлеççĕ, яланах нормăсене ирттерсе тултараççĕ.

Стахановла-кривоносовла ĕçлекенсем ытти участокри ĕçсенче те пур. Маневровăй машинист пулса ĕçлекен коммунист Храмов юлташ иккĕмĕш çул ĕнтĕ пĕр браксăр ĕçлет, ыттисене пример кăтартать. Станцинчи дежурнăй Зубавин, сцепщик Аралкин, старший стрелочник Бочков юлташсем те хăйсене панă ĕçе пысăк пахалăхпа пурнăçласа пыраççĕ. Ахальтен мар вĕсем Хусан чугунçулĕн II-мĕш отделени начальникĕнчен благодарность илнĕ. Юлашки вăхăтра кĕçĕн стрелочница Липатова юлташ начар мар тĕслĕхсем кăтартать. Вăл апрель уйăхĕнче лини çинче 6 хутчен юрăхсăр рельсăсем тупнă. Уншăн ăна икĕ хутчен благодарность панă.

Партин XVIII конференцийĕ хыççăн браксем тăвасси чылаях чакрĕ. Анчах уйрăм работниксем çаплах начар ĕçлеççĕ. Сăмахран, майăн 14-мĕшĕнче старший стрелочник Табункин брак турĕ.. Вăл маневровăй паровоза Кăмашаран килекен паровоз тăмалли вырăна кĕртнĕ, стрелочник Самойлов юлташ вăхăтра сиснĕ пирки çеç ку йăнăша тÿрлетме май пулнă.

Малтанхи вăхăтпа танлаштарсан, вырăнти вагонсене тăратас тĕлĕшпе те эпир улшăнусем турăмăр темелле. Çапла, февраль уйăхĕнче станцире вырăнти вагонсем 27,3 сехет простой тунă пулсан, апрельте 23,6 сехет тунă. Çапах ку цифрăна çителĕклĕ теме çук. Мĕншĕн тесен, пирĕн простой тăвассине 15,5 сехетрен ытлашши ирттерсе яма юрамасть.

Вагонсем простой туни грузсем яракансемпе илекенсенчен — клиентсенчен килет. Вĕсем хăйсене тивĕçлĕ груза вăхăтра тиесе пушатсан простой чылаях чакмалла. Ку тĕлĕшпе уйрăмах древкомбинат, мехлесопункт тата «Большевик» завод хытă чăрмантараççĕ. Вĕсем хăйсем яракан, çавăн пекех вĕсене валли килнĕ грузсене чылай вăхăт хушши станцинче выртгараççĕ. Çавна май вара вырăнти вагонсем сехечĕ-сехечĕпе ахаль лараççĕ.

Вагонсене простой тутарнишĕн предприятисемпе учрежденисем пысăк убыток тÿсеççĕ. «Большевик» завод вутăна вăхăтра пушатманшăн майăн малтанхи çуруйăхĕнче кăна 3.184 тенкĕ штраф тÿленĕ. Анчах завод дирекцийĕ ун çинчен сахал шутлать. Кам ирĕк панă-ха директора государство укçине вырăнсăр расходлама?!

Пирĕн коллектив халĕ дзержинецсен примерĕ тăрăх çурçулти плана срокчен тултарассишĕн, браксем, простойсем пулассине пĕтерессишĕн ăмăртăва сарса пырать. Ăмăртура коммунистсемпе стахановецсем малта пыраççĕ. Çитменлĕхсене вăхăтра пĕтерсе, стахановецсен опычĕсене сарса пыни пирĕн ĕçе чылай лайăхлатма пулăшĕ.

С. ШАПКОВ.

Çĕмĕрле станцинчи пуçламĕш парторганизаци секретарĕ.

ФЗО шкулне вĕренме кайма кăмăл тăваççĕ

СĔНТĔР. Кюрегась ялĕнчи çамрăксенчен А. Ольгин, П. Кузьмин, П. Лебедев, Я. Бакин кăçалхи июнĕн 5-мĕшĕпе 20-мĕш хушшинче ФЗО шкулĕсене призыв йĕркипе илмелле туни çинчен пĕлсен, районри призыв комиссине заявленисем пачĕç. Вĕсем ФЗО шкулĕсенче вĕренесшĕн. Районри çамрăксен ФЗО шкулне каяс хастарлăхĕ пысăк. Призыв комиссине кашни кунах темиçешер заявлени килет.

С. НАЛИМОВ.

Пысăк Чу каналĕн строительствинче

ФРУНЗЕ, майăн 29-мĕш. (ТАСС). Пысăк Чу каналĕн строительствинче планпа палăртнă çĕр ĕçĕсен çуррине срокчен туса пĕтернĕ. 3.800 пин кубометр çĕр чавса кăларнă. Инженер Шестаков юлташ ертсе пыракан 8-мĕш участок малта пырать. Çак участока виççĕмĕш хут ĕнтĕ Киргиз ССР Совнаркомĕпе Киргизири Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн Центральный Комитечĕн куçса çÿрекен Хĕрлĕ ялавне панă. Нумай колхозсем план тăрăх 40 кунта тултармалли заданине 16 кунта тултарнă. Çак çитĕнÿсене тума ĕç пуçлансанах сарăлса кайнă социализмлă ăмăрту май панă.

Строительствăра 300 хĕрлĕ кĕтес организациленĕ. 200 лекци вуласа панă, вĕсене 30 пин çын ытла итленĕ. Каçсенче Киргизири орденлă музыкăллă театр спектакльсем кăтартать. Декорацисем вырăнне — колхозсен ешĕл сачĕсем. Курма пынă çынсем халĕ кăна чавса кăларнă çĕр куписем çине вырнаса лараççĕ. Çамрăксем спорт ĕçне сарса янă. Темиçе çĕр призывник оборона значокĕсем илмелли нормăсене панă.

Электричествăн çĕнĕ лампи

Халĕ усă куракан электричество лампи питĕ перекетлĕ мар. Унăн пĕтĕм энергинчен 90 процентчĕ электричество энергине паракан çиппе ăшăтнă çĕре каять. Çапла вара, энергин 10 процентчĕ çеç лампăна çутă панă çĕре каять.

Мускаври электролампа заводĕнчи инженерсем, СССР Наукăсен Академийĕн физически институтĕнче ĕçлекен работниксен группипе пĕрле, завод лабораторинче электричествăн çĕнĕ ламписене туса хатĕрленĕ. Çав лампăсен çутипе кун çути хушшинче нимĕнле уйрăмлăх та çук. 15—20 ватлă лампăсен çути, халь усă куракан лампăсен çутинчен виçĕ хут çутăрах.

Брынза туса хатĕрлес ĕç Казахстанра

Казахстанра пур çĕрте те брынза пĕçерме пуçланă. Кăçалхи çул республикăра 3 пин ытла завод брынза хатĕрлеççĕ. Çу каçиччен вĕсем 27.000 центнер продукци туса кăлараççĕ, е вăл иртнĕ çулта туса кăларнинчен 5 хут нумайрах пулать.

КОНСУЛЬТАЦИ

Ĕç вăйĕсен аслăланса пыракан социализмлă воспроизводстви

Сынна пурăнма кирлĕ мĕнпур япаласене производство хатĕрĕсемпе хĕçпăшалланнă этем тăвать. Производство хатĕрĕсем хăйсем тĕллĕн, вĕсене ĕçе яракан çынсемсĕр, нимĕн те тума пултараймаççĕ. Ытларах та — производство хатĕрĕсем хăйсем те этем ăс-пуçпе ал-ура вăйĕн результачĕ. Çапла вара кирек мĕнле производствăра та чи пахи — **этем.** Шăпах çавăнпа ĕнтĕ —«чи пысăк производителлĕ вăй вăл революциллĕ класс хăй пулать», тесе калать К. Маркс; шăпах çавăнпа ĕнтĕ —«пĕтĕм этемлĕхĕн малти вырăнта тăракан производителлĕ вăйĕ — вăл рабочи, ĕççынни», тет В. И. Ленин; шăпах çавăнпа ĕнтĕ — «...тĕнчере мĕнпур хаклă капиталсенчен те чи хаклă тата ĕçе татса паракан капитал — çынсем, кадрсем пулаççĕ», тет И. В. Сталин. Ахаль мар ĕнтĕ — этем тенĕ сăмах вăл мăнаçлăн янăрать, тет А. М. Горький.

«ВКП(б) историйĕн кĕске курсĕнче» Сталин юлташ — мĕн вăл производителлĕ вăй, текен ыйту çине çапла ответлет: «Материальнăй ырлăхсене тăвас çĕрте усă куракан **производство хатĕрĕсем, çынсем,** производство хатĕрĕсене ĕçе ярса, пĕр-пĕр таран **производствăллă опыт** тата **ĕç хăнăхăвĕсем** пуррине пула, материаллă ырлăхсем тăваканскерсем, — çак элементсем пурĕ пĕрле обществăн производителлĕ вăйĕсем пулса тăраççĕ». («Краткий курс», стр. 114—115). Çапла вара, производителлĕ вăйсем текен ăнлава пĕрремĕшĕнчен, — **производство хатĕрĕсем,** иккĕмĕшĕнчен — производство хатĕрĕсене ĕçе яракан **çынсем,** виççĕмĕшĕнчен — **производствăллă опыт,** тăваттăмĕшĕнчен — **ĕç хăнăхăвĕсем** кĕреççĕ.

Квалификациллĕ ĕç вăйне вĕрентсе хатĕрлес тени вăл рабочисене производствăллă опыт туянтарас тенине тата ĕç хăнăхăвĕсемпе хĕçпăшаллантарас тенине пĕлтерет. Паян куна илсен, пирĕн çĕршыв производство техникипе ÿсĕм хăвăртлăхĕсем тĕлĕшĕнчен тĕнчере чи малти вырăнта тăрать. Çав техникăна кирлĕ пек ĕçе ярса, унпа май пур таран ытларах усă курма рабочисен производствăллă опычĕпе ĕç хăнăхăвĕсене пур майсемпе те пуянлатас пулать.

Каламасăрах паллă, производителлĕ вăйсене пит те пысăк çÿллĕшпе хăпартас тени вăл — производство хатĕрĕсемпе кăна интересленмелле тенине пĕлтермест, мĕншĕн тесен производство хатĕрĕсем производителлĕ вăйăн элеменчĕсенчен пĕри çеç. Производство хатĕрĕсемпе интересленнипе пĕрлех, производителлĕ вăйăн ытти элеменчĕсемпе те — производство хатĕрĕсене ĕçе яракан çынсемпе, производствăллă опытпа тата ĕç хăнăхăвĕсемпе те интересленес пулать. Ахальтен мар ĕнтĕ Сталин юлташ — пирĕн çĕршывра вăйлă та çĕнĕ техникăна вĕренсе алла илнĕ кадрсем çителĕклĕ пулнă пулсан, паян куна эпир виçĕ хут, тăватă хут ытларах таварсем туса кăларма пултарнă пулăттăмăр, тесе вĕрентет.

* * *

Пирĕн çĕршыври социализмлă промышленность пĕрремĕшпе иккĕмĕш пятилеткăсен тăршшинче, 1913 çултипе танлаштарсан, тăхăр хут ытларах ÿсрĕ. Социализмлă промышленноçа капитализмлă çĕршывсенчи промышленноçăн чир-чĕрĕсем пырса тивеймеççĕ. вăл — çулсерен ÿссе, вăйланса пыракан промышленность; пирĕн çĕршывра промышленноçăн малашлăхĕ калама çук чаплă.

Социализмлă промышленность кĕске вăхăт хушшинчех çав тери вăйлă ÿссе кайни, вăл çывăх вăхăтра тата та вăйлăрах ÿсесси—квалификациллĕ рабочисене вĕрентсе хатĕрлес ыйтăва питех те çивĕччĕн лартмалла пулнă тата çак ыйтăва чăн та çивĕччĕн лартрĕ.

1931 çулти июнĕн 23-мĕшĕнче, хозяйственниксен канашлăвĕнче Сталин юлташ акă мĕн каланă:

«...Пире халĕ квалификациллĕ рабочисем çĕршер пин тата миллионшар кирлĕ». «Пире халĕ, эпир ССР Союзне социализмла индустриализацилес программăна чăн-чăнах пурнăçа кĕртес тетпĕр пулсан, промышленноçăн инженерла-техникла тата командăй вăйĕсем ĕлĕкхинчен виçĕ хут, пиллĕк хут ытларах кирлĕ», тенĕ.

Çĕршыва индустриализацилесе пынă май, çав çулсенчех ялхуçалăхĕ те пирĕн тĕпренех улшăнса пычĕ. Вак хресчен хуçалăхĕсем колхоз çулĕ çине куçса пынă май, ялта ĕçлеме тĕрлĕ йышши квалификациллĕ çынсем ытларах та ытларах кирлĕ пула пуçларĕç.

Ĕлĕкхи вăхăта илсен, ялта ĕçлекен квалификациллĕ çынсене пÿрне вĕççĕн шутласа кăларма пулнă, вĕсем — учитель, фельдшер е врач тата тимĕрç пулнă. Анчах кусем те темиçе ял пуçне пĕрер пулнă. Халĕ ĕнтĕ йăлтах урăхла. Колхозлă яла валли учительсем, фельдшерсем, врачсем, акушеркăсем, медсестрасем, агрономсем, зоотехниксем, ветеринарсем, трактористсем, комбайнерсем, шоферсем, машинистсем, слесарьсем, плановиксем, бухгалтерсем, счетоводсем, электро тата радиотехниксем, строительнăй техниксем, çулйĕр мастерĕсем, почта работникĕсем, киномеханиксем, артистсем, культработниксем т. ыт. кирлĕ пула пуçларĕç.

Пирĕн çĕршывра хулапа ял хушшинче ĕлĕк пулнă уйрăмлăх халĕ пĕтнĕçем пĕтсе пырать. «Хулапа ял хушшинчи хуçалăхлă тата культурăллă смычка çирĕпленнĕçем çирĕпленсе пырать. Хуларан тата унăн промышленноçĕнчен ял тракторсемпе ялхуçалăх машинисем, автомобильсем, çынсем, укçа-тенкĕ илсе тăрать. Ялăн хăйĕн те халĕ промышленность пур: машинно-тракторнăй станцисем, ремонтнăй мастерскойсем, колхозсенчи тĕрлĕ йышши промышленность предприятийĕсем, пысăк мар электростанцисем тата ыт. те» (Сталин).

Паллах ĕнтĕ, социализмлă ялхуçалăхĕнче çавтери нумай йышши квалификациллĕ çынсем кирлĕ пулни квалификациллĕ ĕç вăйне вĕрентсе хатĕрлес ыйтăва çивĕчлетмесĕр тăма пултараймасть.

Анчах ку çеç те мар. Пысăк квалификациллĕ рабочисем промышленность, ялхуçалăхĕ тата культура ĕçĕсем валли анчах мар, тата çĕршывăн чиккисене сыхласа тăракан çар валли те сахал мар кирлĕ.

Кучухнехи çар валли квалификациллĕ çынсем мĕн чухлĕ кирлине çакăнтан та курма пулать. 1917—1918 çулсенчех ĕнтĕ 36 пин салтакран тăракан пĕр дивизи валли 3 пине яхăн квалификациллĕ çын кирлĕ пулнă.

1917—1918 çултанпа вăрçă техники пит те нумай улшăнчĕ. Çавăнпа та 20—22 çул каялла пĕр дивизи валли кирлĕ пулнă квалификациллĕ рабочисен хисепне хальхи вăхăтри çаршăн сахалтан та виç-тăват хут ÿстерес пулать.

Кусемсĕр пуçне çакна та манма юрамасть. Этемĕн ĕçлевлĕ ĕмĕрĕ вĕçĕмсĕр мар, çавăнпа та ватăлса е урăх сăлтавсем пирки ĕçрен тухнисене, паллах ĕнтĕ, ылмаштарас пулать.

Çапла вара, пысăк квалификациллĕ рабочисем пире нумайран та нумай кирлĕ пулни — ССР Союзĕн экономикăллă тĕп задачине татса пама кирлинчен, урăхла каласан, çулсерен ÿссе пыракан промышленноçпа ялхуçалăхĕ валли квалификациллĕ рабочисем йышлăрах кирлĕ пулса пынинчен, халиччен курман хăвăртлăхсемпе ÿссе пыракан культура ыйтăвĕсене кирлĕ пек татса пама квалификациллĕ çынсем нумай кирлĕ пулнинчен тата, юлашкинчен, пирĕн çĕршыв тавра капитализмлă йĕритавралăх пурринчен тухса тăрать.

Патша Российи квалификациллĕ рабочисем çителĕклĕ пулнипе, вĕсем техника тĕлĕшпе таканланнă пулнипе нимĕн чухлĕ те мухтанма пултарайман.

Патша Российинчен юлнă квалификациллĕ рабочисен йышĕ пит те сахал пулнă. Çавăнпа та партипе правительство умĕнче пысăк квалификациллĕ рабочисене вĕрентсе хатĕрлес ыйту яланах пит те çивĕччĕн тăнă.

Çĕршыва социализмла индустриализацилеме пуçланăранпа çĕршывшăн кирлĕ кадрсене вĕрентсе хатĕрлесси уйрăмăнах пысăк хăвăртлăхсемпе тата план тăрăх пулса пычĕ.

* * *

Ĕç вăйĕсен аслăланса пыракан социализмлă воспроизводствин уйрăмлăхĕсенчен пĕри вăл квалификациллĕ рабочисене çирĕп план тăрăх вĕрентсе хатĕрлесе пыни пулать.

Капитализмлă çĕршывсене илсен, унта промышленность валли кирлĕ рабочисене тупас ыйту хăй-тĕллĕнех, вак производительсене, вăтам хресченсене юхăнтарса, пролетарие кăларса пынипе пулса пырать. Капитализм аталанăвĕн законĕ çапла: çĕршыв капитализмла мĕн чухлĕ ытларах аталаннă, ĕççыннисен ретĕнче чухăнлăхпа кĕлмĕçлĕх çавăн чухлĕ ытларах, ĕççыннисем мĕн чухлĕ ытларах юхăнса, производство хатĕрĕсемсĕр тăрса юлаççĕ, пушă ĕç вăйне тупас майсем те çавăн чухлĕ ытларах.

Капитализмлă çĕршывсенче ял вăл—пушă ĕç вăйĕн «иксĕлми» çăлкуçĕ. Патша Российине илсен, 1905 çулта ялсенче 5 миллиона яхăн хресчен ĕçсĕр пулнă. Ку вăхăтра промышленноçра пурĕ те 2,5 миллион рабочи ĕçленĕ. Çапла вара, ял, промышленноçра ĕçлекен рабочисен хисепĕпе танлаштарсан, икĕ хут ытларах ĕç вăйĕ харăсах пама пултарнă.

Империализм саманинче ĕççĕрлĕх уйрăмăнах пит те ÿссе, йышлăланса каять, вăл пĕртте чакса пымасть.

Совет çĕршывĕнче 1931 çултан пуçласа ĕççĕрлĕх пачах та çук; ял чухăнланса пырассине ĕмĕрлĕхех пĕтерсе лартнă. Колхозникшĕн халĕ ял амаçури мар, çичĕ-ют мар. Хресчен ял çине ĕлĕкхи пек сиввĕн мар, ăшă куçпа юратса пăхать. Совет Союзĕнчи ял, ĕлĕкхи пек, пушă ĕç вăйне тĕрте-тĕрте кăларса тăмасть. «Халĕ ĕнтĕ, ялтан тухса ÿкнĕ тата выçлăх хăрушлăхĕнче пурăнакан ĕççĕр, çуртйĕрсĕр хресченсене промышленноçа мĕнле те пулин вырнаçтарасси тата вĕсене ĕçе илесси çинчен мар сăмах пырать. Кун пек хресченсем пирĕн çĕршывра тахçантанпах çук ĕнтĕ» (Сталин).

Паллах ĕнтĕ, кун пек условисенче аслăланса пыракан социализмлă строительствăра çулсерен ытларах та ытларах кирлĕ пулса пыракан рабочисене тупасси, вĕсене вĕрентсе хатĕрлесси, капитализмлă çĕршывсенчи пек, хăй тĕллĕн пулса пыма пултараймасть,—ку ĕç çирĕп план тăрăх пулса пымалла тата пулса пырать те.

ССР Союзĕн Верховный Совечĕн Президиумĕ 1940 çулти октябрĕн 2-мĕшĕнче — Государствăн ĕç вăйĕсен резервне тăвасси çинчен кăларнă Указ тата ССР Союзĕн Совнаркомĕ хуласемпе колхозсенчи çамрăксене ремесленнăй, чугунçул училищисене тата фабрикăпа завод ĕçне вĕрентекен шкулсене призыв йĕркипе илсе вĕрентесси çинчен кăларнă постановлени квалификациллĕ рабочисене план тăрăх вĕрентсе хатĕрлес ĕçе пит те аван татса параççĕ.

Ĕç вăйĕсен аслăланса пыракан социализмлă воспроизводствин иккĕмĕш уйрăмлăхĕ вăл — социализмлă хуçалăха кирлĕ рабочисене тупасси тата вĕрентсе хатĕрлесси пит те анлăн пулса пыни пулать.

1939 çулти январьте пулса иртнĕ перепиç материалĕсем тăрăх, пирĕн çĕршывра вăтам шкулсенчен вĕренсе тухнă специалистсен хисепĕ 13,2 миллион çын, аслă шкулсенчен вĕренсе тухнă специалистсен хисепĕ пĕр миллион çын пулнă.

1914—1915 çулсенче Российăра пурĕ те 91 аслă шкул пулнă пулсан, ку шкулсенче 112 пин çын вĕреннĕ пулсан, 1938—1939 çулта ССР Союзĕнче 708 аслă шкул пулнă, ку шкулсенче 603 пин çын вĕреннĕ. Пирĕн çĕршыври студентсен хисепĕ Европăри мĕнпур 22 çĕршывсенчи студентсен хисепĕнчен те ытларах.

Тĕрлĕ йышши техникумсенче вĕренекенсен хисепĕ Российăра 1914—1915 çулта 35,8 пин çын пулнă пулсан, 1938—1939 çулта техникумсенче вĕренекенсен хисепĕ 951,9 пин çын пулнă.

ССР Союзĕнчи аслă шкулсем 1928 çулта 28,7 пин специалист, вăтам шкулсем — 28,6 пин çын вĕрентсе кăларнă пулсан, 1938 çулта ĕнтĕ аслă шкулсенчен вĕренсе тухнисен хисепĕ 03,8 пин çынна, техникумсенчен вĕренсе тухнисен хисепĕ 201,2 пин çынна çитнĕ.

Совет çĕршывĕнче рабочисене квалификаци парас ĕç аслă шкулсемпе вăтам шкулсем урлă кăна мар пулса пырать. Рабочисен квалификацине хăпартас ĕçре тĕрлĕ йышши курссем те пит пысăк вырăн йышăнса тăраççĕ. Ку çаксенчен аван курăнать: массăллă квалификацие туянтаракан курссенчен 1937 çулта 3 миллион ытларах çын, 1938 çулта — 4,3 миллион çын вĕренсе тухнă.

Вознесенский юлташ ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕнче тунă хăйĕн докладĕнче ак çакна палăртса пачĕ: 1926 çултан пуçласа 1939 çула çитиччченхи вăхăтра слесарьсен хисепĕ пирĕн çĕршывра 3,7 хут ÿснĕ, токарьсен хисепĕ — 6,8 хут, фрезеровщиксен хисепĕ — 13 хут, машинистсен хисепĕ—4,4 хут, штукатурсен хисепĕ—7 хут, трактористсен хисепĕ — 215 хут, инженерсен хисепĕ — 7,7 хут, агрономсен хисепĕ — 5 хут, научнăй работниксен хисепĕ — 7,1 хут, учительсен хисепĕ — 3,5 хут, врачсен хисепĕ 2,3 хут ÿснĕ.

Квалификациллĕ рабочисене вĕрентсе хатĕрлесси пирĕн çĕршывра çакăн пек анлăн пулса пырать. Рабочисемпе служащисен хисепĕ сталинла иккĕмĕш пятилетка çулĕсенче çапла ÿссе пычĕ: 1932 çулта вĕсем 22.942,8 пин çын пулнă пулсан, 1937 çулта 26.989,5 пин çынна çитнĕ. 1940 çулта рабочисемпе служащисен хисепĕ 30,4 миллион çынна çитнĕ; 1941 çулта, план тăрăх, 31,6 миллион çынна çитмелле.

Çак цифрăсенчен ĕç вăйĕсен социализмлă воспроизводствин виççĕмĕш уйрăмлăхĕ курăнса тăрать — вăл социализмлă çĕршыври рабочисемпе служащисен хисепĕ тăтăшах ÿссе пыни пулать. Пирĕн çĕршыври социализмлă хуçалăх капитализмлă хуçалăх пек кризиссемпе чирлемест, вăхăчĕпе аслăланса, е пĕрĕнсе пымасть. Çавăнпа рабочисемпе служащисен хисепĕ те пĕрре ÿссе, тепре чакса — улшăнса пымасть: вăл пĕрмаях ÿсет. Çакна май рабочи туяннă квалификаци те, капитализмлă çĕршывсенчи пек, сухалса, манăçа тухса пымасть.

Капитализмлă çĕршывсенче промышленность, кашни 7—8 çултан кризиссем килсе тухнă пирки, пĕрре сарăлса, тепре пĕрĕнсе, сикчевлĕ аталанса пырать. Кризис вăхăтĕнче рабочисене чылайĕшне ĕçрен кăларса пăрахаççĕ. Кунсăр пуçне тата капитализмлă çĕршывсенче яланах ĕççĕрлĕх пур. Ку вара капиталистсемпе «килĕштерме пултарайман» рабочисене ĕçрен кăларса яма май парса тăрать. Çапла вара, хуçалăх пĕрре сарăлса, тепре пĕрĕнсе аталанса пыни тата яланхи ĕççĕрлĕх пурри рабочисем туяннă квалификацие сухатса, манăçа кăларттарса пырать.

Социализмлă çĕршыври рабочисен умĕнче кун пек хăрушлăх çук. Йăлтах урăхла, пирĕн çĕршывра пур квалификаци те хисеплĕ. Çавăнпа та пĕрре туяннă квалификаци манăçа тухма мар, малаллах ÿссе, хăпарса пырать; кунпа пĕрле ĕç укçи те ÿссе пырать.

Рабочисемпе служащисен квалификацийĕ ÿснĕçем ÿссе хăпарса пынинчен ĕç вăйĕсен социализмлă воспроизводствин тата тепĕр уйрăмлăхĕ тухса тăрать, ку вăл — пирĕн рабочисем хăйсен производствăллă опычĕпе ĕç хăнăхăвне ÿстернĕ май кĕçĕнтерех разрядран çÿллĕрех разряда тивĕçлипе хăвăрт куçса пыни пулать. Социализмлă çĕршывра стахановецсем, тимлĕ те хастарлă рабочисем сахал мар мастера, техника тухса пыраççĕ, цех начальникĕсем, предприяти директорĕсем е тата халăх комиссарĕсем пулса тăраççĕ.

Ĕç вăйĕн аслăланса пыракан социализмлă воспроизводствин çак уйрăмлăхĕ пит те паха.

Виççĕмĕш пятилеткăра пирĕн çĕршыв хăйĕн аталанăвĕн çĕнĕ тапхăрне, социализмлă общество туса çитерес тата социализмран майĕпен коммунизма куçса пырас тапхăра кĕчĕ. Пурте пĕлеççĕ, коммунизмлă обществăра ăс-пуç ĕçлевĕпе физически ĕçлев хушшинче уйрăмлăх пулмасть. Пирĕн çĕршыври рабочисем кĕçĕн разрядран çÿллĕрех разряда хăвăрт куçса пыни, пĕр вăхăтрах темиçе профессипе ĕçлеме пултарни т. ты. те ăс-пуçпа физически ĕçлев хушшинчи уйрăмлăха ерипен пĕтерсе пырас çĕрте пысăк вырăн йышăнса тăрать. Ăс-пуçпа физически ĕçлев хушшинчи уйрăмлăха пĕтерсе лартасси производствăна автоматизацилени урлă, рабочисем производствăн пĕтĕм технологи процесне вĕренсе пыни урлă пулса пымалла тата пулса пырать те.

Пирĕн хуçалăх план тăрăх аталанса пырать. План тăрăх аталанса пыракан хуçалăхра ĕç вăйĕ те план тăрăх тĕрлĕ отраслĕсем тăрăх валеçĕнсе пырать. Ку вăл — ĕç вăйĕсен аслăланса пыракан социализмла воспроизводствин тата тепĕр уйрăмлăхĕ.

Капитализмлă çĕршывсенче ĕç вăйне тĕрлĕ отраслĕсем тăрăх валеçесси хăй тĕллĕн пулса пырать: ăçта ĕç укçи пысăкрах тата ĕç условийĕсем çăмăлтарах, çав отраслĕсене рабочисем ытларах туртăнаççĕ. Капитализмлă çĕршывсенчи рабочисем хушшинче хăйне евĕрлĕ конкуренци пур. Ку пирĕн çĕршыври рабочисем хушшинче çук, пулма та пултараймасть. ССР Союзĕн Верховный Совечĕн Президиумĕ 1940 çулти октябрĕн 19-мĕшĕнче кăларнă Указ, наркоматсене ĕç вăйне план тăрăх пĕр вырăнтан тепĕр çĕре куçарма право параканскер, ку тĕлĕшпе ыйтăва социализмлă çĕршыв интересĕсемшĕн кирлĕ пек татса парать.

Хуçалăхăн социализмла системин чаплă çĕнтерĕвĕ ССР Союзĕнче этемĕн аслă правине — ĕçлев правине — пурнăçлама май пачĕ. Ĕçлев прави тÿррĕн ĕçлес обязанноçпа уйăрăлми çыхăнса тăрать.

ССР Союзĕнчи кашни гражданинăн çак аслă правăна — ĕçлев правине — социализмлă общество çыннишĕн тивĕçлĕн пурнăçласа пымалла.

Д. ЮС.

Шкулсенчи пĕлÿ тĕрĕслевĕсем

Малта пыракан класс

Класра шăп. Сĕтел умне вăтам пÿллĕ çамрăк тухса тăчĕ. Таса, илемлĕ тумланнă. Вăл сĕтел çинчен пĕчĕк хут татки илет. Вăхăт минута е унтан ытларах-и иртет, çамрăк калама тытăнать.

— Виçĕ ыйту, — тет вăл. Унтан йĕркипе ответлеме пуçлать. Пăхатăн та ун çине, вăл хастаррăн вĕреннине куратăн. Пĕр хускалмасăр, такăнмасăр каласа парать вăл Михаил Шолоховăн «Поднятая целина» произведенин кĕске содержанине. Унтан иккĕмĕш ыйту çине куçать. Çакă та уншăн йывăр ыйту мар. Джамбул Джабаев çинчен класра та каласнă, килте те вăл çырнă сăвăсене пĕрре кăна мар вуланă. Виççĕмĕш ыйту тăрăх çамрăк ача хавассăнах Маяковскин «О советском паспорте» сăвăн содержанине каласа парать.

Сĕтел умне хĕрача тухса тăрать. Вăл Максим Горькин «Дело Артамоновых» романĕнчи Артамоновсен ăрăвĕ çинчен, Гете произведенинчи Фауст образĕ çинчен тĕрĕс ответсем парать. Виççĕмĕш ыйту тăрăх та лайăх каласа кăтартать.

— Ларма юрать, — тет учитель. Испытани малалла пырать. Кашни вĕренекен тĕрлĕ ыйту çине ответ парать, ответлеме пултарайманни çук.

Заняти вĕçленсе пырать. Класра юлашки ача испытани тытать. Вăл ответленине пурте тимлĕн итлесе лараççĕ.

—Ан хумхан, кăштах шутласа пăх,— тет учитель ача çине пăхса. Тĕрĕс асăрхаттару. Ача кăштах шухăшласа тăрать. Унтан каллех пĕр такăнмасăр каласа парать.

Çапла вĕçленчĕ X класра вĕренекенсен паянхи испытанийĕ. Паян вĕсем литературăпа экзамен пачĕç. 25 ачаран 10-шĕ «отлично», 12-шĕ «хорошо» тата виçĕ ача—«посредственно» отметкăсем илчĕç.

Çĕмĕрлери иккĕмĕш номерлĕ вăтам шкулти çак X класс кăçал вĕренÿ çулĕ пуçланнăранпах малта пырать. Ăна хĕрлĕ ялав панă. Класра юлса пыракансем пĕрре те çук. Чăнах та, вĕренÿ çулĕн малтанхи чĕрĕкĕсенче ун пеккисем те пулкаланă. Анчах вĕсене те малтисемпе танлаштарнă. Ку тĕлĕшпе комсомол организацийĕпе шкул дирекцийĕ нумай тăрăшнă.

Ку класра вĕренекенсем обществăллă ĕçсенче те активлă ĕçлеççĕ. Егорова—чылайранпа ĕнтĕ пионерсен вожатăйĕ, Калинкина — учком председателĕ, Атабаев—çар ĕçне юратать, вăл кăçал вĕренекенсене «Ворошиловла стрелок» значокăн нормине партарас тĕлĕшпе пысăк ĕçсем турĕ. Вăл тăрăшса ĕçленипе вуншар ача «Ворошиловла стрелок» значок нормисене пачĕç. Игонин—комсомолăн шкулти пуçламĕш организаци секретарĕ.

— X класс кăçал паха результатсем пачĕ. Кунта вĕренÿре ĕлкĕрсе пырайманнисем çук. Испытанине те начар мар хатĕрленчĕç, — тет шкул директорĕ Доксубаев юлташ.

Маттур çамрăксем часах ĕнтĕ вăтам шкултан вĕренсе тухаççĕ те тĕрлĕрен ĕçе тата хăшĕсем малалла вĕренме каяççĕ.

Хар. ЛИСИН.
Çĕмĕрле (**Хамăр корр.**).

Вăтам шкул класĕсенче

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Именкассинчи вăтам шкулăн X класĕнче вырăс тата чăваш литературипе сочиненисем çырчĕç. Çак класра вĕренекен Матвеев Гвальберт «Нарспи тата Пинерци» тема тăрăх лайăх сочинени çырнă. Унăн сочиненине хумханмасăр вулама çук. Матвеева сочиненишĕн тивĕçлипе «отлично» отметка лартса панă.

Анчах, лайăх çырнисемпе пĕрлех, начар çырнисем те пур. Вĕренекенсем нумайĕшĕ образсене сăнласа кăтартма пĕлмеççĕ, вĕсем произведенисен содержанине кăна çырса кăтартаççĕ. Сăмах запасĕ те нумайĕшĕн сахал-ха.

Акă, «Вăтам хресчен образĕ», тема тăрăх сочиненине М. пĕр чĕрĕк хут çине çеç çырнă. Унăн сочиненийĕнче пурĕ те 132 сăмах çеç. Ку ĕнтĕ вĕренекенĕн сăмах запасĕ пит сахалли çинчен калать. IV класра вĕренекенсем те 100 сăмахран тăракан диктантсем çыраççĕ! Сăмах купи туни, паллах, кирлĕ мар. Анчах сочиненин содержанийĕ те пуян мар. Çав 132 сăмах хисепĕнче «çак», «анчах», «çакăн пек», «халĕ» сăмахсем туллиех. Çапах та çак сочиненишĕн «хорошо» паллă лартса панă.

Сăмах запасĕ пуянтарах пултăр тесен, илемлĕ литература ытларах вулама кирлĕ. Анчах X класра вĕренекенсем шкул библиотекинчен кĕнеке пит сахал илсе вуланă. Хăшĕсем çулталăк хушшинче те пĕр кĕнеке те илсе вуламан. Ку ĕнтĕ литература преподавателĕсем ачасене килте вулама хăнăхтарманни çинчен каласа парать.

Пĕлÿ тĕлĕшĕнчен IV класс (учитель М. К. Кузьмин юлташ) лайăх тĕслĕхсем кăтартса парать. Наркомпрос ярса панă текст тăрăх çырнă диктантпа 27 ачаран 15-шĕ «отлично», 4-шĕ «хорошо», ыттисем «посредственно» çырнă. Кунта диктант тексчĕ пирки те каламалла: диктант тексчĕ ытла çăмăл.

Арифметикăпа текст çăмăл мар. Çапах та 27 ачаран контроллĕ ĕçе пĕр сехет хушши вăхăтра пурте туса пĕтерчĕç. Япăх отметка илни пĕр ача та пулмарĕ.

Географине те IV класра лайăх пĕлеççĕ. Учитель хăйĕн ĕçне чĕререн юратса, вăй хурса, тăрăшса ĕçлени курăнать.

Испытани кашни учителĕн çулталăк хушшинчи ĕçĕн результачĕсене аван кăтартса парать.

Х. АЛЕКСАНДРОВ.

Улталама тăнă

ÇЕМЕРЛЕ. Вăрман-Тăван ялĕнчи туллимар вăтам шкулта пĕлÿ тĕрĕслевĕсен малтанхи кунĕнчех инструкцине пăсни палăрчĕ.

Майăн 22-мĕшĕнче тăваттăмĕш класенче чăваш чĕлхипе диктантсем çырмаллаччĕ. Анчах ĕç пачах урăхла пулса тухрĕ. Шкул директорĕ Кушников юлташ тăваттăмĕш классен учителĕсене (Ф. Кузнецов тата В. Кузнецов юлташсене) контрольнăй диктант тексчĕсемпе майăн 20-мĕшĕнчех паллаштарнă. Учительсем вара, консультаци вăхăтĕнче, вĕренекенсене каласа панă.

Çапла вара, ачасем текст ятне, унта мĕнле сăмахсем пуррине, ăçта мĕнле пунктуаци знакĕсем кирлине малтанах пĕлсе тăнă. Ытти учительсем те диктант тексчĕсене малтанах пĕлнĕ. Ку ĕçе эпир çийĕнчех тĕрĕслерĕмĕр, вара вăл кун диктант çыртармарăмăр. Тепĕр кунне тин районри çутĕç пайĕнчен çĕнĕ текстсем парса ячĕç.

Ку факт шкул директорĕ Кушников тата асăннă учительсем ачасен пĕлÿне тĕрĕс мар хакласа, государствăна улталама хăтланни çинчен калать.

Пирĕн шутпа, кун пирки Çĕмĕрле районĕнчи çутĕç пайĕ тата Чăваш АССР Наркомпросĕ хăйсен сăмахне калани тата тивĕçлĕ мерăсем йышăнни кирлĕ.

А. АФАНАСЬЕВ.

Учитель ячĕ—чăн та пысăк ят

Пирĕн çĕршывра пурнăç куç умĕнчех юмахри пек хăвăрттăн улшăнса пырать. Çĕнĕ заводсем, фабрикăсем, электростанцисем ÿсе лараççĕ; уйсем урлă, вăрмансем витĕр чугунçулсем хываççĕ: аслăлатнă та такăрлатнă çулсем тăрăх автомобильсем чупаççĕ; уйхирсенче тракторсем, комбайнсем ĕçлеççĕ...

Хуласем те, ялсем те çĕнелсе пыраççĕ.

Çавтери пысăк та чаплă çĕнтерÿсене пурне те пирĕн çĕршыври ĕççыннисем коммунистла партин, çулпуç Сталин юлташ ертсе пынипе тунă.

Тĕпрен илсен, социализмлă обществăна туса çитернĕ хыççăн, пире Сталин юлташ тата чаплăрах, тата савăнăçлăрах малашлăх уçса пачĕ, — ку вăл социализмлă обществăна туса çитерсе социализмран майĕпен коммунизма куçса пырасси.

Эксплоататорла классене тĕппипех пĕтерсе лартнă хыççăн, хамăр çĕршыв ăшĕнчи лару-тăру тĕлĕшĕнчен, пире ăнăçлăн малалла аталанса пыма чăрмантараканни — капитализмăн çынсен ăс-тăнĕнчи юлашкийĕсем пулса тăраççĕ. Çавăнпа ĕнтĕ ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII съезчĕ—ĕççыннисене коммунистла воспитани парасси вăл политикăллă тĕп задача пулать, тесе кăтартса пачĕ.

Пирĕн Совет Союзĕн çыннисем хамăрăн тăван çĕршыва вĕçĕмсĕр юратаççĕ. Тăван çĕршыва чунтан юратнипе, социализмлă строя парăнса ĕçленипе Совет Союзĕнчи кашни ăс-тăнлă çын хамăрăн аталану çулĕ çинчи çав чăрмава — капитализмăн çынсен ăс-тăнĕнчи юлашкийĕсене тĕппипех пĕтерсе лартассишĕн тăрăшать тата тăрăшмалла та. Коммунизм патне ăнăçлăн куçса пырасси — çĕршыври халăхăн пĕтĕмĕшле культура шайĕнчен, образовани шайĕнчен нумай килет. Ахальтен мар ĕнтĕ Сталин юлташ партин XVIII съездĕнче тунă докладра: «Эпир пур рабочисене те тата хресченсене те культурăллă та образованиллĕ тăвас тетпĕр...», тесе каларĕ.

Капитализмăн çынсен ăс-тăнĕнчи юлашкийĕсене тĕппипех пĕтерсе лартас ĕçре, пур рабочисемпе хресченсене те культурăллă та образованиллĕ тăвас ĕçре учительсен вырăнĕ пит те чыслă, пит те пысăк. Шăпах çавна асра тытса ĕнтĕ В. И. Ленин учительсем пирки çапла калать: «...Çĕршер пин учительсем — вăл ĕçе малалла илсе пымалли, шухăша вăратмалли, массăсем хушшинче халиччченех тытăнса тăракан тĕшмĕшсемпе кĕрешмелли аппарат». Е тата :«учительсен пĕлÿ пур, ку пĕлÿсĕр эпир хамăр тĕллеве пурнăçлама пултараймастпăр». Урăх сăмахсемпе каласан, ку вăл — учительсемсĕр коммунизм тума çук, тенине пĕлтерет. Çапла ĕнтĕ, учитель ячĕ — чăн та пысăк ят; учитель ĕçĕ — пархатарлă ĕç.

Кăçалхи çул вăтам шкулсенчен вĕренсе тухакан çамрăксен Ленинпа Сталинăн çак асăннă сăмахĕсене тимлесе ăша илес пулать.

Вăтам тата туллимар вăтам шкулсем валли кирлĕ учительсене педагогика институчĕсем вĕрентсе хатĕрлеççĕ. Чăвашсен Государство Педагогика Институчĕ пуринчен ытла Чăваш республикинчи вăтам тата туллимар вăтам шкулсем валли учительсем вĕрентсе хатĕрлет. Вăл хăй уçăлнăранпа сахал мар лайăх учительсем вĕрентсе кăларчĕ.

Чăвашсен Педагогика Институтĕнче пурĕ тăватă факультет: истори, чĕлхепе литература, физикăпа математика тата естествознани факультечĕсем.

Çамрăк юлташсене, çĕршыва тата ăнăçлăрах, тата пысăкрах хăвăртлăхсемпе коммунизм патне илсе пырассишĕн тăрăшаканскерсене, учителе тухма Чăвашсен Педагогика Институтне вĕренме кĕме сĕнетпĕр.

Д. ИВЛЕВ.
Чăвашсен Педагогика Институчĕн преподавателĕ.

Колхозсенчи агитациллĕ-массăллă ĕç

ЭЛĔК. Колхоз уйхирĕсенчи агитациллĕ-массăллă ĕç ВКП(б) XVIII съезчĕн, XVIII партконференцин решенийĕсене, çавнашкалах тата партипе правительство колхозниксене ĕçшĕн хушса тÿлесси çинчен йышăннă постановленине тĕплĕн ăнлантарса парас тĕллевпе пулса пырать.

Агитаторсем партипе правительство колхозсем умне лартнă задачăсене колхозниксемпе колхозницăсене ăнлантарса параççĕ, çав задачăсене пурнăçа кĕртме мобилизацилеççĕ. Агитаци ĕçне йĕркеллĕ туса пынă çĕрте хуçалăхлă ĕçсем те лайăх пулса пыраççĕ. Агитациллĕ-массăллă ĕçе «Заветы Ильича», «Комбайн» колхозсенчи тата Мăн Вылăри, Ехремкассинчи агитколлективсем аван туса пыраççĕ. Вĕсем суракине тухас умĕн агитаторсен семинарĕсене ирттернĕ, агитаторсене уйрăм бригадăсемпе звенусем çумне çирĕплетнĕ.

«Заветы Ильича» колхозăн план тăрăх, суракине ултă кун хушшинче вĕçлемелле пулнă. Агитаторсем те агитаци ĕçне çак ыйту тавра туса пынă. Уйхирти стахановецсен паха опычĕсем çинчен ытти колхозниксене каласа панă, вĕсен опычĕ тăрăх ĕçлеме хавхалантарнă. Агитаторсем хăйсем те уйра колхозниксемпе пĕрле ĕçленĕ, паха тĕслĕхсем кăтартнă. Агитатор Т. Петров юлташ 13 ретлĕ сеялкăпа кунсерен 15-шер гектар акнă. Анисимов агитатор та сухаламалли нормăна ытлашшипех тултарса пынă. Агитаторсем ăмăртса тата нормăсене ирттерсе тултарса ĕçлени колхозниксем хушшинче ăмăртăва анлăн сарса яма пулăшрĕ.

Колхоз тĕштырăсене планпа пăхнă срокра — ултă кун хушшинче пысăк пахалăхпа акса пĕтерчĕ, агротехника правилисене çирĕппĕн пăхăнса ĕçлерĕ. Кĕрхи тырă калчисене 73 гектар çинче апат панă, вăрлăхсене протравить туса, яровизацилесе акнă.

Агитаци ĕçĕнче хаçат-журналсем пысăк вырăн йышăнса тăраççĕ. Вĕсем агитаторсене çĕнĕ материалсем параççĕ. Çавăнпа та письмоносец Карпов юлташ хаçат-журналсене уя илсе тухса валеçнĕ.

«Заветы Ильича» колхозри фермăсенче те агитаторсем тăрăшса ĕçлеççĕ. Вĕсем партипе правительствăн решенийĕсем çинчен фермăсенче ĕçлекенсене вăхăтрах ăнлантарса параççĕ, вĕсене çийĕнчех пурнăçа кĕртсе пыма тăрăшаççĕ. Агитаторсем кунта чăннипех ăмăрту организаторĕсем пулса тăраççĕ.

Колхозра тăватă ферма. Вĕсенчен виçĕ ферминче выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли плансене тултарнă. Колхоз 1941 çулшăн государство умĕнчи обязательствăсене тултарнă.

«Труд» тата Буденный ячĕпе тăракан колхозсенче агитаторсем пуçарса пынипе колхозниксем ăмăртса ĕçлеççĕ. «Çĕнĕ вăй», «Прожектор» колхозсенче те агитаторсем ертсе пынипе стена хаçачĕсем йĕркеллĕ тухса тăраççĕ. Стена хаçачĕсем çураки вăхăтĕнче колхозниксен чаплă ĕçĕсене сарлакан çутатса пыраççĕ, наянсене питлеççĕ.

Мăн Вылă колхозĕнчи агитаторсем агитациллĕ-массăллă ĕçе лайăх туса пынипе фермăсем валли 20 пăру тата 5 путек контрактациленĕ, кăçал 15 хуçалăха колхоза явăçтарнă.

Çакна палăртмалла: агитациллĕ-массăллă ĕçре çитменлĕхсем те çук мар. Хăшпĕр колхоз председателĕсем стена хаçачĕсем кăтартнă çитменлĕхсене вăхăтра тÿрлетмеççĕ, вĕсем çинчен çийĕнчех сÿтсе-явса, мерăсем йышăнмаççĕ. Акă, Буденный ячĕпе тăракан колхозри стена хаçачĕ Власов колхозник хăйĕн айăпĕпе виçĕ плуга юрăхсăра кăларни çинчен çырнă. Çак ĕç пирки правлени енчен тивĕçлĕ мера йышăнни пулман.

Агитаторсен ĕçĕнчи тепĕр çитменлĕх вăл — тасалăхшăн, колхозри культурăлăхшăн сахал кĕрешни пулать. Районри хăшпĕр колхоз канцелярисенче, фермăсенче таса мар. Агитаторсем çаксене кашни кун пекех кураççĕ, анчах агитаци ĕçĕнче çав примерсемпе усă курмаççĕ.

Халĕ колхозсенче уйхир ĕçĕсем вĕçленсе пыраççĕ. Колхозниксем иртен пуçласа каçчченех уйхирсенче, колхозăн сад-пахчисенче ĕçлеççĕ. Агитаторсен те хăйсен ĕçĕсене колхозниксемпе колхозницăсем ĕçленĕ çĕрте: уйхирте, фермăра, сад-пахчинче туса пымалла.

Ф. РОМАНОВ.
ВКП(б) Элĕк райкомĕн пропагандăпа агитаци отделĕн заведующийĕ.

Пĕчĕккисен рапорчĕ

Çĕмĕрле районĕнчи хăшпĕр колхозсем тракторсем патĕнче ĕçлеме çамрăк ачасене уйăраççĕ.

(С. Батьков корр. çырăвĕнчен).

Г. Харлампьев ÿкерчĕкĕ.

—Кăтартнă вăхăтра çитни çинчен рапорт паратпăр, пичче.

Вулав çурчĕ çуракинче

КАЛИНИНО. Сăкăтри вулав çурчĕ (избач Л. Урванцев юлташ) — районри лайăх ĕçлекен вулав çурчĕсенчен пĕри. Вăл партипе правительствăн решенийĕсене колхозниксене вăхăтра ăнлантарса парас тĕлĕшпе яланах тăрăшса ĕçлет. Вулав çурчĕ çураки вăхăтĕнче те колхозниксем хушшинче культурăллă-массăллă ĕçе анлăн туса пычĕ.

Сăкăт ялсоветĕнчи «Çĕньял» колхоз тĕштырăсене тăватă кун хушшинче акса хăварчĕ. Çуракинче агротехника правилисене те пĕтĕмпех пурнăçа кĕртнĕ. Ĕçре çакăн пек çитĕнÿ тума культмассăллă ĕç те нумай пулăшрĕ.

«Çĕньял» колхозри агитаторсем колхозниксене партин XVIII конференцийĕ йышăннă решенисем çинчен тĕплĕн ăнлантарса панă. Каннă хушăра вĕсем хаçатсем вуласа панă тата калаçусем ирттернĕ. Колхозри тата бригадăсенчи стена хаçачĕсем çураки вăхăтĕнче кашни кунах тухса тăнă. Çак ĕçсене тума избач Л. Урванцев юлташ пĕрмаях пулăшса пынă. Культурăллă-массăллă ĕçе çакăн пек туса пыни колхозниксен ĕçри хастарлăхне татах та ытларах ÿстерчĕ, вĕсем нормăсене 150 — 200 процент таран тултарса пычĕç. Сăкăт ялсоветĕнчи «Хĕрлĕ çăлтăр» колхоз та тĕштырăсене майăн 15-мĕшĕнчех акса пĕтернĕ. Кунта та колхозри тата бригадăсенчи стена хаçачĕсем çураки вăхăтĕнче кашни кунах тухса тăнă.

Т. БЕЛОВ.

Физкультурниксен коллективĕ

ОКТЯБРЬСКОЕ. Чăнкассинчи Калинин ячĕпе тăракан колхоз çумĕнчи комсомол организацийĕ пуçарнипе, ялти çамрăксем физкультурниксен коллективне организацилерĕç. Коллектива 20 çын ытла çырăнчĕç.

Физкультурниксен коллективĕн хăйĕн площадка пулать. Унта волейболла выляççĕ. Кунтах турник тата ыттисем те пулаççĕ. Çитес кунсенчех коллектив членĕсем ГТО значокĕн çуллахи нормисене пама тытăнаççĕ.

Ф. ДАНИЛОВ.

Пилĕк уйăх планне тултарнă

ÇĔМĔРЛЕ. Хутарти почта уйрăмĕ финанс планне кашни уйăхрах тултарса пырать. Пилĕк уйăх планне 107 процент тултарнă.

С. БАТЬКОВ.

Ялхуçалăхĕнче малта пыракансем

ÇĔРПУ. (**Хамăр корр.**). Районĕпе илсен кăçал Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкине 72 участник хутшăннă. Çакă вăл иртнĕ çултинчен икĕ хут ытларах пулать.

Социализмлă ялхуçалăхĕ пысăк çĕнтерÿсем туса малалла пырать. В. М. Молотов юлташ 1939 çулти ялхуçалăх выставкине уçнă чухне, выставкăн анлă пĕлтерĕшне хакласа, çапла каланă: «Ялхуçалăх выставкин участникĕсемшĕн тунă показательсене эпир колхозсемпе совхозсен пĕтĕм масси пурнăçа кĕртессине мĕн тери хăвăртрах тума пултарăпăр, ялхуçалăх тĕлĕшпе тăракан виççĕмĕш пятилетка планне çав тери хăвăртрах пурнăçа кĕртме пултаратпăр. Çакăнта пулать те ĕнтĕ виççĕмĕш пятилетка планне тултарассишĕн социализмлă ăмăрту организаторĕ пулса тăракан Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин паллă вырăнĕ».

Юлашки çулсенче вăйлă тырпулшăн тата йышлă выльăх-чĕрлĕхшĕн пыракан социализмлă ăмăрту анлăн сарăлчĕ. ВКП(б) Центральный Комитечĕпе СССР Совнаркомĕ «Колхозсенче обществăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçе вăйлатмалли мероприятисем çинчен» постановленни йышăниччен районри 102 колхозра пĕрер ферма пулнă. Халĕ пĕтĕмпех урăхла. Виçшер ферма организациленĕ колхозсем 54, тăватшар фермăллисем—45, пилĕкшер е тата ытларах ферма организациленĕ колхозсем 10 шутланаççĕ. Чылай колхозсем обществăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмелли плана тултарнă. Кунпа пĕрлех выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ÿстерессишĕн кĕрешÿ сарăлса пырать.

Анат Кипекçери «Ĕмĕт» колхоз хăйĕн çитĕнĕвĕсене кăçалхипе виççĕмĕш çул Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкинче кăтартса парать. Иртнĕ тăватă çул хушшинче вăтам шутпа кашни гектартан тĕштырă 16,68 центнер, çĕрулми 139,2 центнер, кантăр сÿсĕ — 6,83 центнер, кантăр вăрри — 5,77 центнер пухса илнĕ. Колхозра обществăллă хуçалăх вăй-хăватне çÿле çĕклес тата çакна май колхозниксен пурнăçне лайăхлатсах пырас тесе тăрăшакансем сахал мар. Н. Скуратов колхоз счетоводĕнче çиччĕмĕш çул ĕçлет. Вăл учетпа отчет ĕçне кăтартуллă йĕркеленĕ. Çакна кура ăна кăçал та Пĕтĕм Союзри ялхуçалăх выставкин участникĕ пулма çирĕплетнĕ. Ялхуçалăх выставкин Главнăй Комитечĕ Пĕчĕк кĕмĕл медаль парса наградăланă И. Николаев юлташ бригади иртнĕ виçĕ çул хушшинче кашни гектартан 18,68 центнер тĕштырă пухса илнĕ.

Обществăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тата выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ÿстерес тĕлĕшпе тунă ÿсĕмсем кунта пысăк. Фермăсенчи работниксем Чăвашсен зоотехникăллă опытлă станцийĕнчи научнăй сотрудниксем вĕрентни тăрăх ĕçлеççĕ. Зоотехникăллă мероприятисене пурнăçа тĕрĕс кĕртсе пыни вăтам шутпа кашни фуражнăй ĕнерен 1.600 литр сĕт суса илме май панă.

«Новая жизнь» колхозри сысна ферминче ĕçлекенсем юлашки 4 çул хушшинче кашни ама пуçне 14,1 çăвăр пăхса ÿстернĕ. Ферма заведующийĕнче М. Мартынов юлташ ĕçлеме тытăннă хыççăн кунта çамрăк çурăсене пăхса ÿстересси татах та лайăхланнă. Сăмахран, иртнĕ виçĕ çулта кашни ама пуçне 14,67 çăвăр пăхса ÿстернĕ. Рындино ялсовет исполкомĕн председательне И. Соболев юлташа та выставка участникне çирĕплетнĕ. Ялсовечĕпе илсен, кашни гектартан пахча çимĕç 413,5 центнер, çак шутран сухан 223 центнер пухса кĕнĕ. Бригадир М. Демаков юлташ пахча-çимĕç лартса тăвас тата звеновод Н. Павлов юлташ пахча-çимĕç туса илес ĕçре ÿсĕм тунă, ялхуçалăх выставкине хутшăнма май паракан нормăна тултарнă. «Новая жизнь» колхозри паллă çынсем хăйсен ĕçĕнчи çитĕнÿсене выставкăра кăтартса параççĕ.

Колхозсем ялхуçалăхĕн пур отраслисене те вăйлатса пыраççĕ. Çĕнĕ Салари «Красный бригадир» колхоз пахчаçимĕç ÿстерес енĕпе районра лайăх ĕçлекен колхозсенчен пĕри шутланать. Кунта кăнтăр енче кăна писсе çитме пултарнă çимĕçсене ÿстерме хăнăхса пыраççĕ. Бригадир Н. Шишкин юлташ тăрăшнипе иртнĕ виçĕ çул хушшинче вăтам шутпа гектартан 282,3 центнер арбуз пуçтарса кĕртнĕ. Колхоз пахчаçимĕç сутса кашни çулах пысăк тупăш илет. Ахальтен мар ĕнтĕ кунти колхозниксем иртнĕ çулта ĕçкунĕ пуçне укçан 2—3 тенкĕ илнĕ.

Сад-пахчи ĕçĕ ялхуçалăхĕнче пысăк вырăн йышăнать. Кашни колхоз улмуççисемпе çырла йывăççисем ытларах лартса ÿстерме, вĕсенчен пысăк тупăш илме тăрăшать. Кăçал выставка участникĕсем пулма çирĕплетнĕ юлташсем хушшинче «Боец» колхозри сад-пахча ĕçĕн бригадирĕ М. Дмитриев юлташ пур. Вăл виçĕ гектар çине лартнă улмуççисене 99,85 процент пăхса ÿстернĕ. Улмуççисем пĕр çул хушшинче 79 сантиметр вăрăмĕш ÿснĕ.

Социализмлă ялхуçалăх ĕçĕнчи новаторсене татах та нумай илсе кăтартма пулать. Малта пыракан çынсем çитĕнÿ хыççăн çитĕнÿ туса пыраççĕ. ВКП(б) Центральный Комитечĕпе СССР Совнаркомĕ 1941 çулти мартăн 13-мĕшĕнче колхозниксене ĕçшĕн хушса тÿлесси çинчен йышăннă постановленине пурнăçа кĕртсе пынă май ялхуçалăхĕнче малта пыракансен йышĕ татах та нумай ÿсĕ.

Т. МАЙОРОВ.

Куславкка районĕнче совет законĕсене пăсаççĕ

Куславкка районĕнчи Куснар ялсовечĕн секретарĕ П. Васильев юлташ 1940 çулти август уйăхĕнче вĕренме кайнă. Çавăн хыççăн вара ялсоветăн V сессийĕ ялсовет секретарĕ пулса ĕçлеме вăхăтлăха Якимов юлташа çирĕплетсе хăварнă.

Кăçал, уйрăм суйлав округĕсенче ялсовет территоринчен тухса кайнă депутатсем вырăнне çĕнĕ депутатсем суйланă хыççăн, ялсоветăн IX сессийĕ ялсовет секретарĕ пулса ĕçлеме ялсовет депутатне Виноградов юлташа çирĕплетнĕ. Анчах вăл секретарь ĕçне йышăнман пирки ялсовет секретарĕнче халичченех Якимов юлташ ĕçлет.

Çак йăнăша тÿрлетес пирки Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕ енчен темиçе хутчен те кăтарту панă. Çапах та райсовет исполкомĕ енчен-кун пирки халичченех татăклă мерăсем йышăнман.

Куснар ялсоветĕнче Чăваш АССР Конституцин 57-мĕш статьине те пăхăнса ĕçлемеççĕ. Ĕççынни депутачĕсен вырăнти Совечĕсен сессийĕсенче уйăхра пĕр хутран кая мар ирттермелле. Анчах Куснар ялсоветĕнче 1940 çулта январь, апрель, июнь, июль, сентябрь тата декабрь уйăхĕсенче сессисене пĕрре те ирттермен.

Ялсовет депутачĕсем хăйсен обязанноçĕсене тÿррĕн туса пымаççĕ, вĕсенчен нумайĕшĕ сессисене çÿремеççĕ. Н. Герасимов, К. Антонов депутатсем пĕтĕмпе те виçĕ сессинче кăна пулнă. Виноградов юлташ ялсовет ĕçне пачах хутшăнса ĕçлемест.

Ялсовет енчен татăклă руководство пулман пирки кунта чылай ĕçсем кая юлса пыраççĕ. Çураки ĕçĕ вăрăма тăсăлнă, финанс планне те тултарса пымаççĕ. Ялсоветра ĕçлекенсемпе вулав çурчĕн заведующийĕ, трахома работникĕ тата акушерка апрель уйăхĕшĕн илмелли ĕç укçине халĕ те илеймеççĕ.

Куславкка райсовет исполкомĕн Куснар ялсоветĕнчи çитменлĕхсене тÿрлетес пирки халех тивĕçлĕ мерăсем йышăнмалла.

М. ПРОХОРОВ.

Промышленноçа чĕртавар ытларах парар

Йĕтĕнпе кантăра татах та ытларах туса илес тĕлĕшпе СССР Совнаркомĕ вĕсен продукцине контрактаци договорĕпе илессине пăрахăça кăларчĕ. Кăçалхи тухăçран пуçласа колхозсемпе уйрăм хуçалăхсен йĕтĕн-долгунеца, средне-русски тата кăнтăрти кантăра государствăна обязательнăй йĕркепе памалла тунă. Çакă вăл промышленноçа чĕртавар ытларах тăратма, колхозниксен йĕтĕн-сÿс изделисем тĕлĕшĕнчи нушисене тивĕçтерме пысăк майсем туса парать.

Пирĕн республикăра, Чăваш АССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Обкомĕн бюровĕ 1941 çулти апрелĕн 2-мĕшĕнче йышăннă постановлени тăрăх, йĕтĕн-долгунеца йĕтĕн акакан 9 района, средне-русски кантăра кантăр акакан 23 района обязательнăй йĕркепе памалла тунă. Йĕтĕн-долгунец тата кантăр продукцине государствăна обязательнăй йĕркепе парассинчен 1941 çулта Куславкка тата Сĕнтĕрвăрри районĕсене хăтарнă.

Обязательнăй йĕркепе памалла тунă лаптăкран кашни гектар пуçне мĕн чухлĕ памалли нормăна çирĕплетнĕ. Çав нормăсене шута илсе райсовет исполкомĕсен президиум ларăвĕсенче уйрăм колхозсен мĕн чухлĕ памаллине çирĕплетмелле. Ку тĕлĕшпе çакна асра тытмалла: хăшпĕр районсенчи уйрăм колхозсенче кантăр тата йĕтĕн акакан çĕр лаптăкĕ колхозсен мĕнпур çĕр лаптăкĕн удельнăй виçинче пĕр пек мар, çавăнпа та йĕтĕне тата кантăра гектартан государствăна обязательнăй йĕркепе памалли нормăна тунă чухне вĕсене мĕн чухлĕ акнине шута илмелле, колхозсем тăрăх тăвакан нормăна вара йĕтĕнпе кантăр продукцисене государствăна пама çирĕплетнĕ плана пĕтĕмĕшпе тултарассине шута илсе тумалла. Наркомзаг уполномоченнăйĕсем райсовет исполкомĕсем çирĕплетнĕ нормăсене никĕсе хурса, колхозсен государствăна йĕтĕн тата кантăр продукцисене памаллине шутласа тухаççĕ, обязательствăсем салатса параççĕ. Çакăнпа пĕрлех райуполнаркомзагсен уйрăм хуçалăхсемпе кооперацилемен кустарьсем йĕтĕн тата кантăр мĕн чухлĕ акнине те тĕплĕн шута илмелле, СССР Совнаркомĕ çирĕплетнĕ норма тăрăх вĕсене обязательствăсем памалла.

Райуполнаркомзагсен, заготовка енĕпе ĕçлекен организацисен, райçĕрĕç пайĕсенчи работниксемпе пĕрле, йĕтĕн тата кантăр акма пăхнă плана кашни колхоз тăрăх пĕтĕмпех пурнăçлассишĕн кĕрешмелле.

СССР Совнаркомĕ кăçалхи майăн 9-мĕшĕнче йышăннă постановлени тăрăх, 1940 çулти тухăçран йĕтĕн-долгунеца тата кантăра контрактаци йĕркипе тата МТ Станцине натуроплата парса татнă пулсан, çавăн пекех вăрлăх ссудисене пĕтĕмĕшпех тавăрса панă пулсан, колхозсене майăн 20-мĕшĕнчен пуçласа йĕтĕн тата кантăр сÿсĕсене, шыва хутса пултарнă çурăмĕсене, вăрлăхĕсене 1940 çулти обязательство йĕркипе тăратма ирĕк панă.

Çак постановленине колхозниксене анлăн ăнлантарса памалла, ăна практикăра пурнăçа кĕртессишĕн çине тăрса кĕрешмелле. 1940 çулти тухăçран государствăна йĕтĕн тата кантăр продукцийĕсем пама майсем пур-и ха пирĕн? Иртнĕ çулта колхозсенче йĕтĕн тата кантăр тухăçĕ пысăк пулчĕ. Чылайĕшĕ вĕсенчен пĕлтĕрхи тухăçранах кăçал памалли обязательствăсене те тултарма пултараççĕ. Илĕпĕр тĕслĕхсем: Елчĕк районĕнчи «Осоавиахим» колхозăн кантăр, сÿс çине куçарса шутласан, 20 центнер, Ленин ячĕпе тăракан колхозăн—30 центнер, Ворошилов ячĕпе тăракан колхозăн—14 центнер, Шупашкар районĕнчи Ленин ячĕпе тăракан колхозăн—20 центнер, Калинин ячĕпе тăракан (Калинински р.) колхозăн—30 центнер, Элĕк районĕнчи «Звезда» колхозăн—20 центнер, Йĕпреç районĕнчи «Заря» колхозăн—25 центнер пур. Кун пек тĕслĕхсене татах та нумай илсе кăтартма пулать.

Шыва хутса пултарнă йĕтĕнпе кантăр çурăмĕсене нумай тытса усрасан, вĕсенчен сÿс пахалăхĕ те начартарах пулать, хисепĕ те чакать. Çавăнпа вĕсене вăхăтра тирпейлесе хатĕрлемелле.

Хальхи вăхăтра райçĕрĕç пайĕсен, наркомзаг уполномоченнăйĕсен тата заготлен работникĕсен колхозсенче 1940 çулта туса илнĕ кантăрпа йĕтĕне тирпейлесе хатĕрлессине организацилес тĕлĕшпе çине тăрса ĕçлемелле.

Д. МИТЬКОВ.

СССР Наркомзагĕн Чăваш АСС Республикинчи уполномоченнăйĕ.

Бухгалтерсемпе плановиксем пĕр-пĕрин ĕçĕпе паллашаççĕ

КАНАШ. (**Хамăр корр.**). ВКП(б) райкомĕ хулари предприятисенчи бухгалтерсемпе плановиксен канашлăвне ирттерчĕ.

Канашлура предприятисенче учетпа отчет ĕçне лайăхлатас тĕлĕшпе партин XVIII конференцийĕ кăтартса панисене мĕнле пурнăçа кĕртсе пыни çинчен уйрăм бухгалтерсемпе плановиксем тухса каларĕç.

Депори главнăй бухгалтер Костяев юлташ 1940 çула депо убыткăпа вĕçлени, учет ĕçĕ япăх пулни çинчен пĕлтерсе, кăçал тунă ĕçсем çинче чарăнса тăчĕ. Партин XVIII конференцийĕ хыççăн материалсене шута илессине йĕркеленĕ, ĕç укçи тÿлес тĕлĕшпе пулакан çитменлĕхсене пĕтернĕ. Учет ĕçне лайăхлатни убыток парассине пĕтерме пулăшнă. Депо кăçал 4 уйăх хушшинче убытоксăр ĕçленĕ, 14 пин тенкĕ тупăш панă.

«Майăн 1-мĕш» артельте те учетпа отчет ĕçне чылай лайăхлатнă. Конференци хыççăнах пĕтĕм материалсене шута илнĕ, материалсене расходламалли нормăсем, складсенче учет кĕнекисем тунă. Унта ĕçлекен бухгалтер Александров юлташ складра хатĕр таварсем нормăран ытлашши выртнине паллă турĕ. Планпа складсенче таварсене 60 пин тенкĕрен ытла тытмалла мар, халĕ 200 пин тенкĕлĕх ытла выртаççĕ. Çавăнпа ĕнтĕ артель финанс тĕлĕшĕнчен йывăрлăх тÿсет.

Вагонсем юсакан заводри бухгалтер Лещев юлташ баланс тăвасси пĕр уйăх кая юлса пынине, учетпа отчет ĕçĕнчи çитменлĕхсене палăртрĕ тата вăл çитменлĕхсем мĕншĕн пулни çинчен каласа пачĕ.

Государство банкĕн Канашри отделени управляющийĕ Семенов юлташ промфинплансем тăвасси юлса пынине палăртрĕ. Районри 25 предприятирен хальхи вăхăтра пĕр аш-какай комбиначĕн кăна промфинплан пур.

Тухса калакансем пурте предприятисенчи учетпа отчет ĕçне лайăхлатассишĕн счетнăй работниксен вирлĕрех ĕçлеме кирлине палăртрĕç тата лайăх сĕнÿсем пачĕç.

51.672 тенкĕ тÿленĕ

ÇĔМĔРЛЕ. (**«Чăваш Коммуни» корр.**). Районри перекет касси заем облигацийĕсемпе выляса илекенсене çулсерен темиçе вуншар пин тенкĕ тÿлет. Вăл кашни çулах ÿссе пырать. 1939 çулта тĕрлĕрен заемсен вылявĕсемпе пĕтĕмпе 68 пин тенкĕ тÿленĕ пулсан, иртнĕ çулта 111.084 тенкĕ тÿленĕ.

Кăçал выляса илекенсен хисепĕ татах та ÿсни курăнать. Тăватă уйăх хушшинче кăна 51.672 тенкĕ тÿленĕ. Вĕсем хушшинче 200—500—1000 тенкĕ выляса илнисем те пур.

Мухмăр чĕртекен

Октябрьски районри «Венера» колхоз председателĕ Спиридонов çураки вăхăтĕнче 3—4 кун хушши ĕçкĕре пулчĕ.

Колхоз майăн 20-мĕш тĕлне пĕр пĕрчĕ çуртри те акман, вăрлăхсене сортламан. Спиридонов çывăхри колхозсем е МТС килсе пулăшасса кĕтет.

(Ф. Ярукин корр. çырăвĕнчен).

Г. Харлампьев ÿкерчĕкĕ.

СПИРИДОНОВ:

—Антив çурхи хĕвел йăл култăр,
Садра сар кайăксем юрлаччăр:
Ака çинчен сăмах ан пултăр —
Мухмăр чĕртет, халь председатель

Çĕнĕ пĕвесем, плотинасем

ШĂХАСАН. Иртнĕ çура, Воронеж облаçĕнчи Таловски районри «Железнодорожник» колхоз членĕсем чĕнсе каланине сÿтсе явнă хыççăн, районри колхозсенче 11 плотина, 50 пĕве, 31 çăл туса хăварчĕç. Кунпа пĕрлех кивĕ плотинасемпе пĕвесене, çăлсене тата шыв арманĕсен пĕвисене те юсарĕç. Çак ĕçе тума пĕтĕм районĕпе 5 пин çын ытларах хутшăннă.

Кăçалхи çул ку ĕç татах та анлăн сарăлса кайрĕ. Кăçал районĕпе 20 пĕве тата 24 çăл тумалла, «Свет» тата «Оборона» колхозсенче пысăк плотинасем тумалла, киввисене 43 плотина тата 40 çăл юсамалла.

Молотов тата Калинин ячĕпе тăракан колхозсенче пĕрер плотина тунă та ĕнтĕ. «Ильич», «Правда», «Победа» колхозсенче пысăк пĕвесем тума тытăннă.

Ку ĕçре колхозсем иртнĕ çулти йăнăшсене шута илсе, кăçал вĕсенчен хăтăлассишĕн кĕрешеççĕ. Пĕлтĕр чылай колхозсем «вăхăт çук», «ĕçлекенсем тупаймастпăр» тесе ларнипе плотинасемпе пĕвесем туса хăвараймарĕç.

Кăçал «Ильич» колхозра ĕçе тĕрĕс организациленипе, çураки вăхăтĕнчех, акана хутшăнман колхозниксен вăйĕпе пысăк пĕве туса хăварчĕç. Халĕ унта кантăрпа курăс хутмалли пĕвесем тума тытăннă. «Парижская Коммуна» тата «Новая жизнь» колхозсенче те пĕвесене çураки вăхăтĕнчех пĕвелеме тытăннă.

Вăрманкас Улаксарта ку таранччен икĕ пĕчĕк пĕве кăна пулнă, вĕсем те çуллахи шăрăхсенче типсе ларнă, анчах кунта пысăк пĕвесем тума май пулнă пулин те, вăл ĕçпе никам та интересленмен. Ку япала çамрăк ача-пăчасене те шутсăрах кÿрентернĕ.

Колхозсенче шыв хуçалăхĕ тунин пур енчен те усаллă. Иртнĕ çура Сталин ячĕпе тăракан колхозра çĕнĕрен тунă кÿлĕ выльăхсене вăхăтра тата йĕркеллĕ шăварма май пачĕ, çавна пула колхозри ĕнесем сĕт парассине 15 процент ÿстерни палăрчĕ.

СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ вырăнти чĕртаварсенчен куллен кирлĕ таварсем туса кăларассине ÿстересси çинчен йышăннă постановлени пулă хуçалăхне сарлакан аталантарса пыма лайăх майсем туса пачĕ. Иртнĕ çура, Калиновкăри Калинин ячĕпе тăракан колхозра, тырпулсене уйхиртен пухса кĕнĕ чухне, пĕрлешÿллĕ столовăй валли хăйсен кÿллинчех пулă тытнă. Çакна кура иртнĕ çулта пĕтĕмпе 10 колхозра пулăсем ĕрчетме тытăннă. Кăçал ĕнтĕ чылай колхозсенче пулă ĕрчетме ятарласах тарăн кÿлĕсемпе пысăк плотинасем тума тытăннă. Братьякассинчи «Çăлтăр» колхозра пулă ĕрчетмелли кÿлĕ тăвас ĕçе çуракине хутшăнман колхозниксене пурне те явăçтарнă. Кÿлĕ тăвас ĕçе ертсе пыма ятарласах пĕр колхозник уйăрнă. Вĕсем кÿлĕне техника кăтартнă пек тĕрĕс те йĕркеллĕ тăвассишĕн хавасланса ĕçлеççĕ.

С. СТЕПАНОВ.

Стахановецсен хисеп хăми

ВКП(б) Хĕрлĕ Чутай райкомĕпе ĕççынни депутачĕсен район совечĕн исполкомĕ Етĕрне—Çĕмĕрле трактчĕн строительствинче пысăк тухăçлăхпа тата лайăх пахалăхпа ĕçлекенсем валли малта пыракансен районри Хисеп хăмине тунă.

Хисеп хăми çине пуринчен малтан «Мотор» колхозри лайăх ĕçлекенсене кĕртнĕ. Вĕсем хушшинче: хăйĕн ирĕкĕпе ĕçлеме тухса, нормăна кулленех ирттерсе тултаракан 74 çулти колхозник И. Ф. Артемьев, нормăна 150—200 процент тултарса ĕçлекен А. Л. Поянлайкина, Н. Г. Сергеев, Н. Г. Богатеев колхозниксем тата ыт.

Хисеп хăми çине районри çулйĕр отделĕ тăратнă тăрăх кĕртеççĕ.

ТĂМ ŸКЕССИНЕ МАЛТАНАХ ПĔЛМЕЛЛИ МАЙСЕМ

Пирĕн патра май уйăхĕнче тата хăш-хăш çул июнĕн малтанхи çуррин че те тăм ÿкме пултарать. Тăм ÿкни пахчасемпе садсене пысăк сиен кÿнине пурте пĕлеççĕ. Улмуççисем чечекленнĕ е улмасем тытăннă вăхăтра тăм ÿкни уйрăмах сиенлĕ.

Çĕрле шăнтмаллах сивĕсем нимрен ытла уяр та лăпкă каçсенче пулаççĕ. Кунашкал çанталăкра çĕр кăнтăрла пухнă ăшăна хăвăрт çухатса сивĕнме пултарать. Çĕр çумĕнчи сывлăш температури 0 градусран пĕчĕкрех пулнипе тăм ÿкет. Пĕлĕтлĕ тата нÿрлĕ çанталăкра çĕр çĕрле вăраххăн сивĕннĕ пирки тăм ÿкни сайра-хутра çеç пулкалать. Çавăн пекех çиллĕ çанталăкра та çĕр çумĕнчи сывлăш улшăнсах тăнипе тăм ÿкмелли условисем сахалланаççĕ.

Тăм ÿкнипе кĕрешмелли майсемпе çителĕклĕ усă курас тесен, çĕрле тăм ÿкессине малтанрах пĕлни пит кирлĕ. Тăм ÿкме пултарнине радио тăрăх малтанах пĕлтереççĕ. Анчах çĕрле температура 0 градусран кая пуласси вырăнти условисенчен (айлăм е çÿллĕ вырăн т. ыт. те) чылаях килет. Çавăнпа тăм ÿкессине малтанах пĕлмелли майсемпе кашни колхозрах усă курма тытăнмалла. Ку тĕлĕшпе вăтам шкулсенчи метеорологи кружокĕсем те таврари колхозсене нумай усă пама пултарĕччĕç.

Эпир кунта тăм ÿкессине малтанрах пĕлме пулăшакан майсенчен хăш-пĕрипе паллаштарасшăн.

Чи простой майсенчен пĕри — Броунов профессор графикĕпе усă курни (1-мĕш ÿкерчĕк). Унпа усă курас пулсан, сывлăш температурине (хÿтĕре) икĕ хут виçсе пăхмалла: 13 сехетре тата 21 сехетре. 21 сехетре сывлăшри температура мĕн чухлĕ пĕчĕкрех тата çак температурăпа 13 сехетре сăнанă температура хушши мĕн чухлĕ пысăкрах, çитес çĕрле тăм ÿкме пултарасси çавăн чухлĕ ÿсет. Графикпа мĕнле усă курмаллине пĕр тĕслĕхпе кăтартар. Калăпăр, 13 сехетре термометр 12 градус кăтартрĕ, 21 сехетре 4 градус çеç кăтартать. Çак температурăсен разноçĕ 8 пулать (12—4). Халĕ ĕнтĕ графикăн сулахай енчи цифрисем хушшинче 4 цифрăна тупатпăр (21 сехетре сăнанă температура). Çавăн пекех графикăн аялти ретри цифрисем хушшинче 8 цифрăна тупатпăр (13 сехетрипе 21 сехетри температурăсен разноçĕ). Вара график çинче 4 цифрăран сылтăмалла каякан тÿрĕ лини тăрăх пырса вăл 8 тĕлĕнчен (аялтан) улăхакан линипе тĕл пулакан точкăна тупасси çеç юлать. График çинче вăл точка «тăм ÿкмелле» тесе çырнă линирен аялта выртнине куратпăр. Апла пулсан, çитес çĕр тăм ÿкет, унпа кĕрешме хатĕр тăрас пулать. Çапла тупнă точка график çинче мĕн чухлĕ çÿлерех тата сулахай еннерех выртать, тăм ÿкессин вероятноçĕ çавăн чухлĕ пĕчĕкрех.

Çак майпа усă курнипе пĕрлех каçалапа çанталăк мĕнле улшăнса пынине сăнани кирлĕ. Çил лăпланса пырать пулсан, тата уяртсах пырсан, çав вăхăтрах барометр кăтартни ÿсет пулсан, тăм ÿкессин вероятноçĕ пысăкланать. Çил чарăнмасан, пĕлĕтсем хушăнса пыни палăрсан тăм ÿкме пултарасси пĕчĕкленет.

Ытти майсем сывлăшри сывлăм точкине тупассипе çыхăнса тăраççĕ. Сывлăм точки тесе сывлăшри куçа курăнман шыв пăсĕ сивĕннипе питех те вĕтĕ шыв тумламĕсем пулма пуçламалли (урăхла каласан, сывлăм ÿкме пуçăнмалли) температурăна калаççĕ. Сывлăш типĕ пулсан, çак температура пĕчĕкрех (аялтарах) пулать. Çавăнпа сывлăшра нÿрлĕх сахал пулсан тăм ÿкме пултарасси ÿсет. Сывлăм точкине тупни çĕрле шăнтассине тĕрĕсрех кăтартса пама пулăшать.

Сывлăм точкине гигрометр тата психрометр текен приборсем пулăшнипе таблицăсем тăрăх тупаççĕ.

Тăм ÿкессине пĕлтерекен ку майсенчен чи çăмăлтараххи — Каппелер диаграммипе усă курни (2-мĕш ÿкерчĕк). Анчах унпа усă курас тесен, Август психрометрĕ текен простой прибор кирлĕ пулать. Ку прибор икĕ пĕр пек термометрсенчен тăрать. Пĕр термометрăн ртутьлĕ шарикне часа батист татăкĕпе пĕр хут чĕркесе çыхнă. Батист татăкĕн тепĕр вĕçĕ пĕчĕк стаканри шывра пулмалла. Вара батист тăрăх термометр шарикĕ патне шыв майĕпен улăхса шарике нÿрлĕ тытать. Çавăнпа психрометрăн ку термометрне «нÿрлĕ» термометр теççĕ, теприне «типĕ» термометр теççĕ. Нÿрлĕ термометр шарикĕ çинчен нÿрлĕх пĕрмаях пăса куçнăран, ку термометр кăтартни тепри кăтартнинчен яланах пĕчĕкрех пулать (йĕпе çанталăкра çеç вĕсем пĕр пек кăтартма пултараççĕ). Сывлăш мĕн чухлĕ типĕ, вĕсем кăтартнисен разноçĕ çавăн чухлĕ пысăкрах пулать.

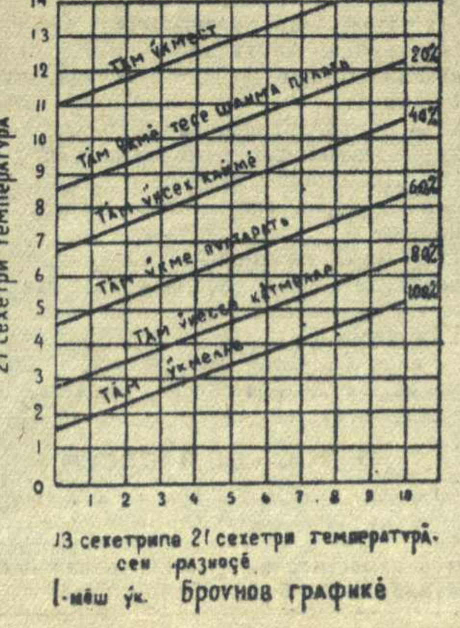

1-мĕш ÿк. Броунов графикĕ

Каппелер диаграммипе усă курас пулсан, малтан çак икĕ термометр кăтартнă температурăсене çырса илес пулать. Кăна 21 сехет тĕлнелле тумалла. Ытти вара Броунов графикĕпе усă курнă майлах: диаграммăра сулахай енчи цифрăсем — типĕ термометр кăтартнисем, çÿлти ретре — нÿрлĕ термометр кăтартнисем. Тĕслĕхрен, нÿрлĕ термометр 5 градус, типпи 12 градус кăтартаççĕ пулсан, диаграмма çинче çÿлти ретри 5 тĕлĕнчен аялалла тата сулахайри 12 тĕлĕнчен сылтăмалла пырса вĕсем тĕл пулакан клеткăна тупатпăр. Вăл диаграммăн хуратнă пайĕнче выртни çĕрле тăм ÿкессине пĕлтерни пулать. Çапла майпа шурă клеткăсем çине тухсан, тăм ÿкмĕ темелле. Кунта та çанталăка çÿлте кăтартнă пек сăнани тăм ÿкессине тата шанчăкларах пĕлме пулăшать. Август психрометрне тупса илеймесен, икĕ пĕрпек химически термометрсемпе те усă курма пулать.

Тăм ÿкнипе кĕрешес ĕçре пуринчен ытла пахчасемпе садсенче çăра тĕтĕм кăлармалли майсемпе усă кураççĕ. Çунтарса тĕтĕм кăлармалли материал купăсене малтанах хатĕрлесе хумалла. 1 гектар çине 50—60 купа кирлĕ. Кашни купи темиçе сехет хушши вăраххăн çунса тĕтĕм кăлармаллăх пулмалла (урлăшĕ 1,5 метр, çÿлĕшĕ 1 метра яхăн). Купасене хатĕрленĕ чух малтан 1,5 метр тăршшĕ юпа лартаççĕ. Унăн тавра типĕ улăм е турпас хумалла. Унтан типĕ вутă хурса ун çине тĕтĕм нумай кăларакан нÿрлĕрех япаласем—мăк, торф, çĕрĕшнĕ çулçă, тирĕслĕ улăм, пĕлтĕрхи çĕрулми аврисем т. ыт. те витмелле. Юлашкинчен пĕр 10 сантиметр хулăмĕш тăпра витес пулать.

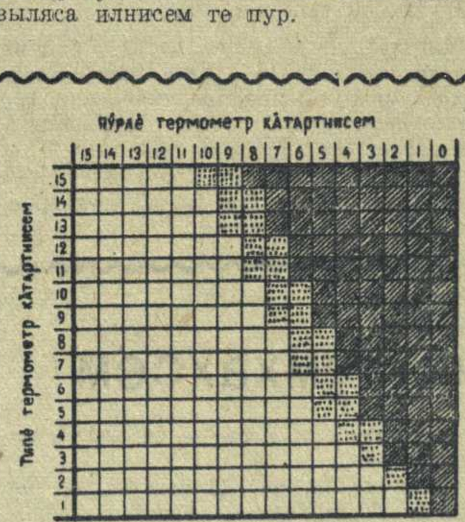

2-мĕш ÿк. Каппелер диаграмми

Чĕртсе ярас пулсан купа варринчи юпана кăларса илмелле те ун вырăнне хăйăсем е улăм чĕртсе чикмелле. Купасене сывлăшри температура 2—3 градус таран сивĕнсенех тивретсе ярас пулать. Çил вĕрнĕ енчи купасене малтан тивретмелле. Вара вĕсен тĕтĕмĕ тăм ÿкесрен сыхлакан участок çинелле сарăлĕ. Тĕтĕм кăларма хĕвел тухсанах пăрахма юрамасть, мĕншĕн тесен шăннă чечексем сасартăк ăшăнни питех те сиенлĕ. Тĕтĕм халĕ вĕсене хăвăрт ăшăнасран сыхлать. Çавăнпа çунмалли купасене пурне те пĕр вăхăтрах чĕртсе яма кирлĕ мар. Анчах тĕтĕм çителĕклĕ пуласси асăрхасах тăмалла. Садсенче тĕтĕм улмуççисене пĕтĕмпех хупласа илмелле. Унсăрăн тĕтĕм кăларнин усси çителĕклĕ пулас çук.

М. СТЕПАНОВ.

ЕВРОПĂРИ, АФРИКĂРИ ТАТА АЗИРИ ВĂРÇĂ

(Вăрçă ĕçĕсен дневникĕ)

Англипе Германи хушшинчи фронтра ыран майăн 29-мĕш тенĕ чух çĕрле авиаци ĕçĕсен активлăхĕ иртнĕ каçкинчен пысăкрах пулнă. Германи командованийĕн сводкинче пĕлтернĕ тăрăх, Германи самолечĕсем Кăнтăр тата Хĕвеланăç Англири портсем çине бомбăсем пырса пăрахнă. Ирланди патĕнчен хĕвеланăç енчи районра Германи самолечĕсем Англин «Трайбл» йышши эсминецне путарнă тата тепĕр эсминеца сиен кӳнĕ.

Германия Ла-Манш çыранĕнче вырнаçтарса лартнă инçете перекен артиллери Англин Фолкстон районĕнче пулнă караванĕ çине персе тăнă.

Майăн 28-мĕшĕнче кăнтăрла, çавăн пекех тата ыран майăн 29-мĕш тенĕ чух çĕрле, тесе пĕлтерет Рейтер агентстви, Англи авиацийĕ Ла-Маншăн нимĕçсем оккупациленĕ çыранĕ çине, çавăн пекех тата Çурçĕр-Хĕвеланăç Германи çине пырса тапăннă.

* * *

Вăтаçĕр тинĕсĕн бассейнĕнче Крит утравĕ çинче хаяр çапăçусем пыраççĕ. Германи командованийĕн сводкинче каланă тăрăх, утравăн хĕвеланăç пайĕнче Германи чаçĕсем Армини заливĕ патне пырса çитнĕ, Англи войскисене Суда заливĕнчен хĕссе кăларнă. Ассошиэйтед пресс агентствин Лондонри корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, нимĕçсем утрав çине пысăкрах та пысăкрах подкрепленисем илсе пыраççĕ. Хальхи вăхăтра, тесе пĕлтерет Италири «Коррьере делла сера» хаçат, Крит утравĕ çинче Германи салтакĕсем 26 пин çын кĕрешеççĕ. Майăн 28-мĕшĕнче, тенĕ Итали командованийĕн сводкинче, Крит утравĕ çине çавăн пекех тата Итали войскисем те анса юлнă. Рейтер агентствин Каирти корреспонденчĕ каланă тăрăх, Крит утравĕ çинчи лару-тăру питех те йывăрланса çитнĕ. Канипе Малеми хушшинчи районра уйрăмах вăйлă çапăçу пырать. Çавăн пекех Ретимнипе Гераклионра та Германин хăшпĕр войскисем пур.

Çапăçусене вăрçă вăрçакан енсен самолечĕсем активлăн хутшăнаççĕ. Германи самолечĕсен соединенийĕ, тенĕ Германи сводкинче, Крит утравĕн çурçĕр çыранĕ çинче англичансен позицийĕсем çине пырса тапăннă.

Англи авиацийĕ, тенĕ Англи командованийĕ кăларнă коммюникере, нимĕçсем туртса илнĕ Малеми аэродромĕ çине бомбăсем пырса пăрахнă. Германин çĕр çинче пулнă нумай самолечĕсене пĕтерсе тăкнă.

Çурçĕр Африкăра, тенĕ Германи командованийĕн сводкинче, Англи войскисем Тобрука хупăрласа тăракан войскăсен кăшăлне татса каçма хăтланнă, анчах вĕсен атакине сирсе янă. Соллум районĕнче нимĕнле пысăк ĕçсемех те пулман. Соллум патĕнчен хĕвелтухăç енчен Германи самолечĕсем англичансен мотомехчаçĕсем çине пырса тапăннă. Англи авиацийĕ Бенгазипе Дерна çине пырса тапăннă.

Хĕвелтухăç Африкăра, Абиссинире, вăрçă ĕçĕсем халиччен пекех Галла-Сидамо облаçĕнче (Çурçĕр-Хĕвеланăç Абиссинире) тата Аддис-Абеба патĕнчен кăнтăр енчи кӳлĕсен районĕнче сарăлса пыраççĕ.

* * *

Иракра нимĕнле улшăну та пулман. Англи командованийĕ кăларнă коммюникере каланă тăрăх, Сирире Англи авиацийĕ Алеппо аэродромĕ çине бомбăсем пырса пăрахнă.

Майăн 29-мĕш. (ТАСС).

Германи войскисем Гераклиона туртса илнĕ

БЕРЛИН, майăн 29-мĕш. (ТАСС). Германири информаци бюровĕ çапла пĕлтерет: паян ирхине Германи войскисем Крит утравĕн çурçĕр çыранĕ çинчи Гераклион хулине, çавăн пекех çак хула аэродромĕпе портне туртса илнĕ. Темиçе çĕр англичан тыткăна лекнĕ.

Англин „Худ“ ятлă линейнăй крейсерне путарнă хыççăн

ЛОНДОН, майăн 29-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви çапла пĕлтерет: нимĕçсем путарнă линейнăй крейсер «ХУД» çинчен виçĕ çын кăна — пĕр офицер тата икĕ матрос çăлăнса юлнă. «ХУД» снаряд çурăлнипе çавтери кĕтмен çĕртен арканса кайнă, çавăнпа та взрыв пулнипе вилмен çынсем те çăлăнса юлма пултарайман. «ХУД» çинче 1341 çын пулнă.

Çывăхри Хĕвелтухăçне Америка хĕçпăшалĕсене илсе пыраççĕ

НЬЮ-ЙОРК, майăн 29-мĕш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентстви çапла пĕлтерет: Çывăхри Хĕвелтухăçĕнче 20 ытла американец Америкăран илсе пыракан самолетсене, танксене тата ытти йышши механизированнăй вооруженипе йышăнас ĕçре англичансене пулăшу параççĕ. Нумаях пулмасть Çывăхри Хĕвелтухăçне Америка генерал-майорĕ Роуэлл тата капитан Дайер пырса çитнĕ. Çывăхри Хĕвелтухăçне пыма йывăр пулсан та, юлашки вăхăтра унта Англипе Америка хĕçпăшалĕсене нумай илсе пыраççĕ.

Египетра автомобиль катастрофи пулнă

ЛОНДОН, майăн 29-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви Каиртан пĕлтернĕ тăрăх, Новая Зеланди премьерĕ Фрэзер Александрипе Каир хушшинчи çул çинче автомобиль катастрофине лекнĕ. Фрэзер аманнă новозеландецсем патĕнче пулнă хыççăн каялла таврăнма тухнă пулнă. Фрэзер секретарĕ Джеффри йывăр аманнă. Фрэзерпа унăн канцелярийĕн начальникĕ çăмăл кăна аманнă.

Итали гражданĕсене Çурçĕр Африкăран куçарса каясси çинчен килĕшӳ тунă

НЬЮ-ЙОРК, майăн 29-мĕш. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, Англипе Итали англичансем оккупациленĕ Хĕвелтухăç Африкăри итальянецсене — гражданла халăха — урăх çĕре куçарса каясси çинчен килĕшӳ тунă. Çак килĕшӳ тăрăх Итали пароходĕсем Гибралтар проливĕ витĕр пĕр чăрмавсăрах Могадишона (Итали Сомалийĕ) тухса кайма пултараççĕ. Çав пароходсем Добрая Надежда мысĕ тавра çаврăнса каяççĕ, эвакуациленĕ халăха лартса çав çулпах Италине таврăнаççĕ.

Норвегири экономика тĕлĕшĕнчи йывăрлăхсем

ОСЛО, майăн 29-мĕш. (ТАСС). Хаçатсем пĕлтернĕ тăрăх, Норвегири влаçсем июнĕн 23-мĕшĕнчен пуçласа августăн 16-мĕшне çитиччен пиравăр промышленноçĕн мĕнпур предприятийĕсенче ĕçе чарса лартасси çинчен распоряжени кăларнă. Çак распоряжени мĕнпур пиравăр, çăм фабрикисене, çип арлакан тата пиравăр тĕртекен фабрикăсене, çыхнă япаласем тăвакан предприятисене, вата туса кăларас тĕлĕшпе ĕçлекен фабрикăсене тивет. Çĕвĕ фабрикисене çак вăхăт хушшинче çĕрмамăкĕнчен, çăмран, целлулран тата пиравăр хатĕрлемелли ытти чĕртаварсенчен тунă материалсемпе усă курма чарнă. Çакна май социаллă ĕçсен департаменчĕ çакăн пек пĕлтерӳ пичетлесе кăларнă: «фабрикăсене ирĕксĕрлесех ĕçлеме чарни чĕртавар запасĕсем пĕтсе çитнипе çыхăнса тăрать. Предприятисене çуллахи вăхăтра ĕçлеме чарни вĕсене хĕллехи йывăртарах уйăхсенче ĕçлеме май парать, анчах çапла тусан та чĕртавар январь уйăхне кăна çитет».

Пиравăр промышленноçне ĕçлеме чарни, паллах ĕнтĕ, çĕвĕ промышленноçĕн мĕнпур предприятийĕсенчи ĕçе те чарса лартать. Çӳлте асăннă распоряжени 100 пин рабочине тивет. Тирсăранпа атă-пушмак промышленноçĕн предприятийĕсем хальхи вăхăтра эрнере 3—4 кун кăна ĕçлеççĕ.

Педагогика, медицина тата финанс работникĕсен çĕнĕ кадрĕсем

Канаш хулинчи Н. А. Добролюбов ячĕпе тăракан педагогика училищинчен кăçал пурĕ 166 çамрăк вĕренсе тухаççĕ. Вĕсем — учительсем, ачасен сачĕсемпе яслисенчи тата библиотекăсенчи работниксем. Училищĕрен кăçал вĕренсе тухакансем хăйсен специальноçĕпе ĕçлеме теори тата практика тĕлĕшĕнчен те çителĕклĕ пĕлӳ илнĕ. Вĕсем хушшинче отлично вĕреннĕ, обществăллă ĕçе активлă хутшăнакансем те сахал мар. Н. Орлов тата П. Большов юлташсем, сăмахран, отлично вĕренсе пынă, çав вăхăтрах вĕсем, БЛКСМ райком пленумĕн членĕсем пулса, комсомол ĕçне активлăн хутшăннă.

Училищĕре 16 класс. Вĕренӳре кăçал вĕренсе тухмалли классем малта пыраççĕ. Теорие мĕнле вĕреннине практикăра тĕрĕсленĕ. Кăçал вĕренсе тухакан библиотека работникĕсем практикăра республикăри чи пысăк библиотекăсенче пулнă. Унта вĕсен ĕçне те лайăх хакланă. Дошкольнăй отделенинче вĕренекенсем практикăра Шупашкарти, Çĕмĕрлери, Канашри тата Улатăрти ача сачĕсенче пулнă. Вĕсен ĕçне те лайăх тесе хакланă.

Учительсем хатĕрлекен отделенинче вĕренекенсем шкулсенче пурĕ 650 урок ирттернĕ. Ку отделенинчен практикăра пĕтĕмпе 112 çамрăк пулнă.

Халĕ училищĕре испытанисене ирттерме хатĕрленесси хĕрӳллĕн пырать. Испытанисем июнĕн 2-мĕшĕнче пуçланаççĕ.

П. Н. ТЕРЕНТЬЕВ.
Педагогика училищин директорĕ.

* * *

Канашри фельдшерсен шкулĕнче испытанисем ирттермелли расписанине туса хатĕрленĕ. Испытанисем июнĕн 1-мĕшпе июлĕн 1-мĕш хушшинче пулса иртеççĕ.

Халĕ шкулта испытанисене хатĕрленесси пырать. Вĕренекенсене инструкципе паллаштараççĕ, преподавательсем консультацисем ирттерме хатĕрленеççĕ.

Кăçал шкултан фельдшерсем 97 çын, медицина сестрисем 60 хĕрача вĕренсе тухмалла.

* * *

Канашри финанспа экономика техникумĕнчен кăçал вĕренсе тухмалли çамрăксем, пилĕк предметпа испытанисем тытнă хыççăн, халĕ практикăра ĕçлеççĕ. Юлнă предметсем тăрăх вĕсем испытанисем практикăран таврăннă хыççăн, июнь уйăхĕнче тытаççĕ.

Малтанхи испытанисем вĕренекенсенчен нумайĕшĕ теорие лайăх пĕлнине кăтартса пачĕç. Горбунов, Огурцов, Сорокин, Краснов тата ытти чылай юлташсем испытани тытнă пилĕк предмет тăрăх «хорошо» тата «отлично» отметкăсем кăна илнĕ. Анчах вĕренсе тухакансем чылайĕшĕ политэкономи предмечĕпе «плохо» отметка илнĕ. Кун пек пулни çак предмета вĕрентекен преподавательсем пĕрмаях улшăнса тăнинчен килнĕ.

Техникумран вĕренсе тухакан çамрăксем налог инспекторĕсем, бухгалтерсем пулса ĕçлеме Архангельск, Чита облаçĕсене, хамăрăн Чăваш республикине тата ытти крайсемпе республикăсене те каяççĕ.

1941 — 1942 вĕренӳ çулĕнче техникумра вĕренме 90 çын илмелле.

М. Т.

11 кун хушшинче

ÇĔМĔРЛЕ. (**«Чăваш Коммуни» корр.**). Чăвашсен Государство Академи театрĕн коллективĕ лартакан спектакльсене çĕмĕрлесем пысăк тимлĕхпе пăхаççĕ. Уйрăмăнах «Неравный брак», «Мачеха», «Простая девушка» постановкăсене пăхакансем чылай пулчĕç.

Театр кунта килнĕренпе 11 кун иртрĕ. Çак хушăра коллектив лартса панă пьесăсене курма пĕтĕмпе 4 пин çын ытла пынă. Зрительсем умĕнче уйрăмăнах Праудин, Дуняк артистсем пысăк авторитетпа усă кураççĕ.

Академи театрĕн коллективĕ Çĕмĕрлере постановкăсем июнĕн 15-мĕшĕччен лартса парать.

«Медик» спорт обществин стадионĕнче (Шупашкар).
Г. Костин фото-ӳкерчĕкĕ.

Калининори столовăйĕнче ялан пулакан комедисем

Пăхăр-ха, яшка çинчен çӳç тухрĕ. Сарă çӳç!

Столовăйне апат çиме пынă çын ку çӳçе сĕтел çине кăларса хурать. Унтан каллех çав яшканах çиме тытăнать.

— Ак тата тепĕр хура çӳç! Ой, тепĕр турпас!..

Çак çын каçхине татах столовăйне апат çиме пырать. Столовăйĕнче тĕтĕм. Куçа уçса пăхма памасть. Вăл талон çыртарать. Ăна апат илсе пырса параççĕ. Кăшт тăхтасан официантка каллех ун умĕнчен кула-кула иртсе пырать.

— Халĕ çӳç курăнать-и?

Унтан кухняран повар сиксе тухать.

— Халĕ турпас татăкĕсем пур-и?

Кĕç буфетчик чупса çитет.

— Яшка тути тухнă-и?

Клиент, хăй тавра пухăннă çынсем çине тĕтĕмпе шывланнă куçĕсемпе пăхса илсе, кăшкăрса ярать.

— Камсем эсир. Халĕ çӳçпе турпас мар, эсир те курăнми пултăр.

Столовăйне унтан татах çынсем пырса тулаççĕ. Вĕсенчен хăшĕсем тӳрех кухня умне çитсе тăраççĕ.

— Сирĕн кухняра пушар тухман-и?

* * *

Столовăйĕнче апат-çимĕçсем те хаклăрах. ЧАССР Наркомторгĕ 1939 çулти февралĕн 19-мĕшĕнче кăларнă приказ тăрăх аш-какай хакĕ килограмĕ 16 тенкĕ те 80 пусран иртмелле мар. Вĕсем ăна базарта 22—24 тенкĕ парса илеççĕ. Тĕрĕссипе вăл какая базарта та унтан йӳнĕрех хакпа илме пулать.

Наложенисем те тĕрĕс тумаççĕ. Пĕр литр сĕте вĕсем 2 тенкĕ те 50 пус парса илеççĕ. Пĕр литртан 5 стакан сĕт тухать. Апла пулсан пĕр стакан сĕт 50 пуса ларать. Ун çумне 35 процент наложени хушсан 67,5 е 68 пуса сутмалла. Унта ăна 85 пус туса сутаççĕ.

Пилĕккунлăх туса панă калькуляци тăрăх иккĕмĕш блюдăсем çине хăяр хурса памалла, ăна хумаççĕ. Блюдăсем çине мĕнле продукт мĕн чухлĕ хунине тĕрĕслесе тăмаççĕ. Уйăх вĕçĕнче кăна ăна мĕнле блюдăсем миçе сутнине тата нормăсем тăрăх мĕнле продукт мĕн чухлĕ хумалла пулнине хутлаççĕ те ĕçе те пĕтереççĕ.

Ĕç тухăçлăхне хăпартас тĕлĕшпе интересленмеççĕ.

Ассортиментсем ытла та пĕчĕк. Ăна пысăклатма плита кансĕрлет, теççĕ.

Эпир кунта столовăйĕнче ĕçлекенсем тата унти ытти йĕркесĕрлĕхсем çинчен уйрăмăн каламастпăр. Вĕсем çинчен Калининори сельпо пайщикĕсен пухăвĕсенче нумай каланă. Столовăй заведующине Маркова тата буфетчике Афанасьева ĕçрен кăларма кирлине кăтартса панă, столовăй ĕçĕсене лайăхлатма ыйтнă. Сельпо правленийĕ (председателĕ Аксаков) пайщиксем парса хăварнă наказсене пурнăça кĕртессишĕн кĕрешмест.

Ив. МОСЕЕВ.
Арх. ФИЛИППОВ.

Охотăна çӳремелли пăшалсене регистрацилесси çинчен

СССР Совнаркомĕ йышăннă тăрăх, охотăна çӳремелли пăшалсене уйрăм çынсене охотăна çӳремелли билетсемпе кăна сутмалла тунă. Предприятисемпе учрежденисене вăл пăшалсене ыйтса çырнă хутсем тăрăх сутаççĕ. Çакăн пек туни охотăна çӳремелли пăшалсене учета илес тата вĕсемпе сутă тăвас ĕçе йĕркелеме май парать.

Малашне охотăна çӳремелли пăшалсене илнĕ хыççăн пилĕк кун хушшинче охотăна çӳремелли билет панă организацинче регистрацилес пулать.

Охотăна çӳремелли пăшалсене базарта алă вĕççĕн сутма чарнă. Вăл пăшалсене сутма ирĕк панă комиссионнăй магазинсем урлă сутмалла тунă.

Пирĕн республикăра охотăна çӳремелли пăшалсене тата боеприпассене сутма культмагсене, раймагсене тата «Динамо» спорт обществине ирĕк панă.

Июнĕн 1-мĕшĕнчен пуçласа августăн 1-мĕшчен пур çĕрте те охотăна çӳреме халиччен панă билетсене çĕнĕ билетпа улăштараççĕ. Çавăн пекех ĕççыннисен аллинчи охотăна çӳремелли пăшалсене çĕнĕрен регистраци тăваççĕ.

Чăваш республикинче охотăна çӳремелли билетсене спортсменсен-охотниксен клубĕ тата физкультурăпа спорт ĕçĕсен райсовет исполкомĕсем çумĕнчи инспекторĕсем параççĕ. Охотăна çӳреме юратакан çар служащийĕсене вăл билетсене военно-охотничьи обществăн отделенийĕ парать. Охотник-промысловиксене охотăна çӳремелли билетсене Чăвашсоюз тата Заготживсырье организацийĕсем урлă Уполнаркомзаг парать.

Охотăна çӳремелли билетсене улăштарас тата пăшалсене регистрацилес ĕçе ирттерни охотниксен коллективĕсене организаци енчен çирĕплетме пулăшмалла. Малашне охота спортне татах та анлăн сарса пымалла.

СОКОЛОВ.

Футбол вăййипе Шупашкарти малти вырăншăн

Июнĕн 1-мĕшĕнче, канмалли кун, «Медик» спорт обществин стадионĕнче, футбол вăййипе Шупашкар хулинче малти вырăна тухассишĕн ăмăртса вылясси пуçланать. Çак кун стадионра виçĕ матч пулать. Хулари малти вырăншăн «Спартак», «Динамо», «Учитель» тата «Медик» спорт обществисен футбол командисем выляççĕ.

Футбол вăййи пуçланиччен тата перерыв вăхăтĕнче çăмăл атлетика ăмăртăвĕсем пулаççĕ. Арçынсем 200 метр тата 1500 метр тăршшĕ дистанципе чупаççĕ. Вĕсемех чупса пырса çӳле тата вăрăм сикес тĕлĕшпе ăмăртаççĕ. Спорт уттипе арçынсем 3 километр, хĕрарăмсем 1000-1500 метр утаççĕ. Çак кунах тĕрлĕ эстафетăсем пулаççĕ.

Альманахăн 7-мĕш кĕнеки

Çак кунсенче «Илемлĕ литература» альманахăн 7-мĕш кĕнеки пичете каять. Кĕнекере, проза пайĕнче Е. Эллиев, Митта Петĕрĕ, Кузьма Сергеев, Иван Моис, Иван Мучи, Никита Волков произведенийĕсем пулаççĕ.

Куçарнисенчен Мопассан, Шандор Гергель, А. П. Чехов калавĕсене тата Ванда Васильевская çырнă «Çĕр тыткăнра» ятлă роман сыпăкĕсене кĕртнĕ.

Ытти номерсенчи пекех, альманахăн ку кĕнекинче те фольклор пайĕ пур.

«Литература архивĕ» текен уйрăмра Тайăр Тимккин 1906 çултанпа ниçта та пичетленмен прозăллă сăввисем пулаççĕ.

Критикăпа библиографи пайĕнче В. Долгов (Хударсем), Никита Волков тата Стихван Шавлы статьисем пичетленеççĕ.

Кĕнекен пысăккĕшĕ — 11 пичетлĕ листа.

Лотерей билечĕсене 1 миллион тенкĕлĕх сарнă

Осоавиахимăн XV-мĕш лотерей билечĕсене пирĕн республикăра пĕр миллион тенкĕлĕх сарнă. Хальхи вăхăт тĕлне вăл укçана пĕтĕмпех пуçтарса çитернĕ, лотерей билечĕсене алла панă.

СССР Осоавиахим Центральный Совечĕн текущий счечĕ çине çав шутран куçарма тивĕçлĕ укçана республикăри Осоавиахим организацийĕсем 100 проценчĕпех куçарнă, ытти укçа вырăнти организацисем валли юлнă.

РСФСР-ри 15 автономлă республикăран, лотерей билечĕсемшĕн укçа куçарассипе Чăваш республики пĕрремĕш вырăнта тăрать.

Юрăпа ташă ансамблĕ колхозсенче

Канаш районĕнчи «Мотор», «Красное знамя» тата Молотов ячĕпе тăракан колхозсенче Чăвашсен государство юрăпа ташă ансамблĕ пулчĕ. Ансамбль панă концертсем ăнăçлăн иртрĕç, вĕсене колхозниксем ăшă кăмăлпа ырлаççĕ.

Майăн юлашки кунĕсенче ансамбль Канашри культура çуртĕнче концертсем пачĕ. Концертсен программинче — чăвашсен тата ССР Союзĕнчи халăхсен юррисемпе ташшисем, паллă композиторсен произведенийĕсем.

Концертсене нумай халăх итлерĕ. Кашни концертрах культура çурчĕ халăхпа тулли пулчĕ.

(**Хамăр инфор.**).

Оборона значокĕсем илчĕç

ХĔРЛĔ ЧУТАЙ. Каçхи вăтам шкулта вĕренекенсем оборона значокĕсен нормисене парас тĕлĕшпе çине тăрса ĕçлерĕç. Кăçал нормăсене парса 48 çын ПВХО значокĕ, 73 çын ГСО значокĕ илчĕç. Вĕсенчен призывниксем 19 çын.

П. МАКАРОВ.
Г. МИХЕЕВ.

Ашшĕ-амăшĕсем валли икĕ лекци

Майăн 29-мĕшĕнче Шупашкарта, учительсен пĕлӳлĕхне хăпартакан институт залĕнче, «Сан ачу мĕншĕн сана итлемест» темăпа тӳлевлĕ лекци пулчĕ. Лекцине педагогика наукисен кандидачĕ Н. И. Бокарев юлташ вуларĕ.

Лекцине итлеме хулари учительсем, ашшĕ-амăшсем, детсадсенче ĕçлекенсем тата ыттисем 100 çынна яхăн пычĕç.

Лекци питĕ пысăк интереспа иртрĕ. Итлеме пынисем лектора нумай ыйтусем пачĕç.

Июнĕн 2-мĕшĕнче Бокарев юлташ çавăн пек лекциех тепĕр хут вуласа парать, вăл — шкул çулне çитмен ачасене воспитани парасси çинчен.

Ку лекци Пионерсен çуртĕнче пулать. Итлеме тӳлевсĕрех кĕртеççĕ.

И. Е.

Лекци

Паян, майăн 31-мĕшĕнче, ВКП(б) Шупашкар горкомĕн парткабинетĕнче «Чистота, ее гигиеническое, воспитательное и социально-политическое значение» темăпа тӳлевлĕ, публичнăй лекци пулать. Лектор—**Обухов** юлташ. Лекци каçхине 8 сехетре пуçланать.

ПАРТКАБИНЕТ.

Ответлă редактор **В. Я. ЯКОВЛЕВ.**

ЧĂВАШПОТРЕБСОЮЗА
ЯЛАНЛĂХА ĔÇЛЕМЕ
стройгруппа начальникĕ,
бухгалтерсем,
экономист-финансист,
машинистка
КИРЛĔ
Адрес: г. Чебоксары, ул. Çарла Маркса, д. № 3, Отдел кадров.
3—3

СРОЧНО ТРЕБУЮТСЯ
каменщики
плотники
чернорабочие.
ОПЛАТА СДЕЛЬНАЯ. Общежитием обеспечиваются. Обращаться по адресу: г. Чебоксары, левый берег реки Волги (бывший стеклозавод).
5—5

ФЕЛЬЕТОН

Сĕнтĕрвăрринчи тумхахсем

Атăл çулĕ уçăлсан вара кашни пароход çинчен тенĕ пекех кунта, Сĕнтĕрвăрри хулине, кам патне те пулин хăна анса юлать. Кашни пароходпах ырă хăнасене ăсатаççĕ.

Эпĕ те паян хамăн тусăма ăсатрăм.

Киле çитрĕм те, сĕтел çинче, ман хăна юлашки хут чавсаланса ларнă тĕлте, пĕр пĕчĕкçĕ блок-нот выртнине асăрхарăм. Те асăрхаймасăр, те юри хăварнă ăна вăл. Блок-нотра çырнисем пĕтĕмпех пирĕн хула çинчен иккен. Кашни листине уйрăм ят парса тухнă. Акă вĕсем.

1. Хĕвелçаврăнăш хуппи

Çапла, хулара хулари пекех. Кашни каç кино кăтартаççĕ. Курма кайрăм. Касса умне тăтăм. Ман умра 5—6 çын. Нумай мар-ха, билет илме часах мана черет çитет, тесе шутлатăп. Тултан татах çынсем кĕчĕç. Пурте укçасем кăлараççĕ. Паллах ĕнтĕ, вĕсем те, ман пекех, билет илесшĕн. Анчах темшĕн ман хыçа тăмаççĕ. Укçисене кăлараççĕ те:

— Саша, ил-ха ман валли те!—тесе касса умĕнче тăракан чăпар галстуклă çамрăк çынна укçа тыттараççĕ.

— Ил-ха ман валли те икĕ билет!—тет тепри.

— Ман валли те!..

— Саша, леш Неонила та килчĕ, илха ун валли те!

Сахалтан та, пĕр 15 çын валли билет илсе пачĕ малта тăракан чăпар галстуклă этем.

Черет малаллах шăвать. Касса патне çывхаратпăр. Ман умри сарлака çурăмлă çынна черет çитрĕ. Унччен те пулмарĕ, тултан хашăлтатса, хыттăн кулса, хыттăн калаçса çĕнĕ костюмлă каччăсем, çĕнĕ юбкăллă хĕрсем кĕпĕрленсе кĕчĕç.

— Колька! — кăшкăрчĕç вĕсем ман умри сарлака çурăмлă çын çине. — Ил-ха билет, ил!

Леш килĕшрĕ. Сахалтан та 25 билет илсе пачĕ.

Мана черет çитрĕ.

— Билет çук. — терĕ кассирша.

— Пĕтрĕ те-и? — тĕлĕнтĕм эпĕ.

— Пĕтмен те... çиччĕмĕш рет çеç.

Пар кунта...

Илтĕм. Залăна кĕрсе лартăм. Çын туллиех. Анчах, эпĕ ларакан çиччĕмĕш ретре никам та çук, пĕччĕнех сарăлса ларатăп. Мĕне пĕлтерет ку, тесе шухăшлатăп.

Кино пуçланчĕ. Пуçлансанах манăн пуç çине балкон çинчен кепка персе анчĕ. Мĕне пĕлтерет ку тесе шухăшлатăп. Картинăн пĕр пайĕ пĕтрĕ. Зал çуталчĕ. «Пар кунта кепкăна!» — кăшкăрчĕ балкон çинчи сасă. Ывăтса патăм. Пĕтĕм зал ахăлтатса кулса ячĕ.

Картинăн тепĕр пайĕ пуçланчĕ. Манăн пуç çине, ĕнсе хыçне темĕскер тăкăнать. Тытса пăхатăп: хĕвелçавăрнăш хуппи. Тĕшшине тин çеç шĕкĕлчесе илнĕ пулас, нӳрлĕ. Картинăн тепĕр пайĕ пĕтрĕ. Зал çуталчĕ. «Пар кунта хĕвелçаврăнăш хуппине!» тесе кăшкăрнă сас-чӳ балкон çинчен илтĕнмерĕ. Вара хам хăпарса кайрăм. Пăхатăп: чип-чипер тумланнă, сăнран пăхсан культурăллă çынсемех лараççĕ унта. «Çиччĕмĕш рете ан пар çав, вăл балкон тĕлĕнче», — асăрхаттарчĕç вĕсем мана шăппăн. Унтан вĕсем хĕвелçаврăнăш катма тытăнчĕç. Хăшĕсем кашни пĕрпĕрчĕ катмассерен хуппине сурса кăлараççĕ, вăл тӳрех аялла, çиччĕмĕш рет çине ӳкет... Картина малаллах тăсăлать...

2. Хайхи килет

Çапла, хулара хулари пекех. Çынсем çул варрипе мар, тротуарсем тăрăх утаççĕ. Эпĕ те утатăп. Атăл хĕрринеллĕ çул тытатăп. Çав самантра ман куç умне тĕлĕнмелле картина тухса тăчĕ: тротуарпа мана хирĕç утакан çынсем хыпаланса, хашăлтатса, хыçалалла та малалла, сулахаялла та сылтăмала та пăха-пăха, çул варринелле пăрăнчĕç. Тĕлĕнсе шухăшлатăп. Манран хăраççĕ-и мĕн? — сасăпах ыйтатăп.

— Çук! — терĕ пĕри. Терĕ те, пăрăнчĕ.

— Хайхи килет! — кăшкăрчĕ пĕр сасă.

— Килет ав, килет!

— Чăнах та... Ав, водниксен столовăйĕнчен тухрĕ... Кунталла килет!.. Эй, пăрăнăр!

Эпĕ те пăрăнтăм.

— Кам вăл?

— Пĕлместĕн-им, пекарь Тимофеев...

Вара чарăнсах пăхса тăтăм. Тротуар тăрăх пекарь Тимофеев утса пырать. Никам та хирĕç пуласшăн мар ăна. Ун çывăхĕнчен пурте тарма тăрăшаççĕ. Мĕншĕн тесен, аварнă чухне арман чулĕ тавра çăнăх мĕнле вĕçсе вăркăшать —Тимофеев тавра та çавăн пекех. Ун çийĕнчи спецовки, çынсем каланă тăрăх, хура тĕслĕ материалран çĕленĕскер пулнă. Анчах халĕ мĕн тĕслĕ иккенне никам та уççăн калама пултараяс çук—йăлтах çăнăх тата тусан айне пулнă. Ĕçлесе тухнă чухне мĕншĕн тасатмастăн, тесе ыйтсассăн:

— Пекарнинче ху ĕçлесе пăх-ха, тасатса ĕлкĕрейĕн-и? — тесе ыйтать Тимофеев.

—Вара, ак Никитин та санпа пĕрлех ĕçлет, унăн спецовки таса-çке?

— Вăл стахановец, — тесе ответлет Тимофеев.

Çапла ответлет те, каллех, пĕтĕм урамри халăха хăйĕнчен хăратса, малалла утать...

3. Калуш йĕрĕсем

Çапла, хулара хулари пекех. Кашни çуркунне пулмассерен çĕнĕрен ларексем уçăççĕ. Нумай пулмасть Сĕнтĕрвăрринче те, парикмахерскине хирĕç, пĕр пĕчĕкçĕ ларек уçрĕç. Кунта Шупашкар сăри—çĕнĕ сăра сутаççĕ. Сăра сутакан кинеми таса тумланнă. Клиентсене те ăшшăн, кăмăллăн йышăнать: ватта курсан- вата пек, çамрăка курсан çамрăк пек калаçма пĕлет. Савăт-сапасене те таса тытать.

Анчах ларекĕ вара... ларекĕ! Çиелтен пăхсан ларек пекех вăл. Хăмаран çапса тунă. Хулăм хăмасем... таса мар хăмасем: пылчăклă, тислĕклĕ вĕсем.

— Кивĕ тротуар хăмисем вĕсем, — тет кинеми. — Авă, ун тăрăх утнă çынсен калуш йĕррисем те çаплах...

Чăнах та, калуш йĕррисем те çаплах,.. качака йĕррисем те.

— Хырса тасатсан, кăштах сăрласассăн, аванрах пулать пулĕ вĕт?

— Çапла пулĕ те çав, — тет кинеми. — Анчах, тасатмастпăр пулĕ те-ха Жирнов, сăрламастпăр та пулĕ тет.

Такам вăл Жирнов. Тен ответлăскер пуль. Хăшĕсем ăна хула Советĕнче ĕçлет теççĕ.

* * *

Манăн хăна алçырăвĕ кунпах пĕтмест. Татах та темиçе лист юлчĕ. Вĕсене хăй тепре хăнана килмесĕр, тепĕр хут тĕплĕнрех пăхса тухмасăр, хисеплĕ вулакансене пĕлтерес мар пулĕ тетĕп. Тен вăл тепре килнĕ çĕре çӳлте асăннă çитменлĕхсемпе асăнманнисем те пĕтĕç. Эх, вара тем пекех аванччĕ. Хулара хулари пекех пулĕччĕ!..

П. МИТТА.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редактор заместителĕн — 3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, экономика пайĕн — 0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн — 2—30, «Ĕçхĕрарăмĕ» журналăн — 6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн — 0—85, издательство конторин — 0—23.
НТ 2478. Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР, Заказ № 260. Ф. б. 58-84 п. л.